

MEMORANDUM DE FINANȚARE

Convenit între Guvernul României și Comisia Europeană

privind asistența financiară nerambursabilă acordată prin
Instrumentul pentru Politici Structurale de Pre-aderare
pentru măsura:

**“Îmbunătățirea sistemului de apă potabilă și cel al apelor uzate în
scopul conformării cu standardele europene în domeniul calității
apei și protecției mediului în municipiul Iași”**

C(2000).../...

MEMORANDUM DE FINANȚARE

Comisia Europeană, denumită în continuare "COMISIA", acționând pentru și în numele Comunității Europene, denumită în continuare "COMUNITATEA" reprezentată de Comisarul pentru Politică Regională, domnul Michel Barnier, pentru Comisie,

pe de o parte, și

Guvernul României, reprezentat de doamna Hildegard Puwak, ministrul integrării europene, denumit în continuare "BENEFICIARUL",

pe de altă parte,

AU CONVENIT URMĂTOARELE:

ARTICOLUL 1

Măsura la care se face referire în Articolul 2 de mai jos va fi executată și finanțată din resursele bugetare ale COMUNITĂȚII, în conformitate cu prevederile cuprinse în prezentul memorandum. Măsura la care se face referire în Articolul 2 de mai jos va fi executată cu respectarea Condițiilor Generale anexate la Acordul Cadru semnat între COMISIE și BENEFICIAR, completat cu prevederile prezentului memorandum și cu prevederile anexate la acesta.

ARTICOLUL 2

IDENTIFICAREA MĂSURII

Instrumentul pentru Politici Structurale de Pre-aderare va contribui, sub forma de asistență financiară nerambursabilă, la finanțarea următoarei măsuri, conform celor descrise în Anexa I:

Număr Măsură : 2000/RO/16/P/PE/006

Nume Măsură : Îmbunătățirea sistemului de apă potabilă și cel al apelor uzate în scopul conformării cu standardele europene în domeniul calității apei și protecției mediului în municipiul Iași

Durata :

- data începerii: data semnării Memorandumului de finanțare de către Comisie;
- data încheierii: 31 decembrie 2005

Localizare: municipiul Iași, România

Grupa: nu e cazul

ARTICOLUL 3

ANGAJAMENTUL

- (1) Cheltuielile eligibile maxime, publice sau echivalente care pot fi luate în considerare la calcularea asistenței financiare sunt de 51.378.000 euro.
- (2) Ponderea asistenței acordate de Comunitate pentru această măsură este stabilită la 75% din cheltuielile publice totale sau echivalente, conform celor indicate în planul de finanțare din Anexa II.
- (3) Valoarea maximă a asistenței acordate prin Instrumentul pentru Politici Structurale de Pre-aderare este fixată la 38.533.500 euro.
- (4) O sumă de 23.839.250 euro este angajată din bugetul pe anul 2000 din linia bugetară B7-020. Angajamentele privind tranșele anuale ulterioare se vor baza pe planul de finanțare inițial sau revizuit pentru măsura respectivă, în funcție de stadiul implementării măsurii și de disponibilitățile bugetare.

ARTICOLUL 4

PLĂȚILE

- (1) Asistența din partea Comunității va acoperi plățile referitoare la măsura pentru care s-au făcut angajamente valabile din punct de vedere juridic de către BENEFICIAR și pentru care s-a alocat în mod specific finanțarea necesară. Aceste plăți trebuie să fie în legătură cu lucrările descrise în Anexa 1.
- (2) Plățile efectuate înainte de data semnării memorandumului de finanțare de către Comisie nu sunt eligibile pentru asistența prin Instrumentul pentru Politici Structurale de Pre-aderare.

- (3) Măsura descrisă în Anexa I și plățile efectuate de către autoritatea responsabilă cu implementarea acestei măsuri se vor încheia nu mai târziu de 31 decembrie 2005.

Raportul solicitat pentru efectuarea plății finale va fi înaintat în maximum 6 luni de la această dată.

- (4) Plata în avans este stabilită la 7 706 700 euro și va fi transferată după cum urmează:
- O sumă de 3 853 350 euro este plătită după semnarea prezentului memorandum de către BENEFICIAR;
 - Plata pentru suma rămasă se va efectua după semnarea primului contract important de lucrări, ce se va conveni între BENEFICIAR și COMISIE după prezentarea planului de achiziții conform celor specificate în Articolul 8 (3) de mai jos.
- (5) În conformitate cu Anexa III. 1, Secțiunea III, punctul 5, Comisia va accepta pentru această măsură o valoare totală a plăților în avans și intermediare reprezentând 90% din totalul asistenței financiare nerambursabile acordate.

ARTICOLUL 5

RESPECTAREA LEGILOR ȘI POLITICILOR COMUNITĂȚII

Măsura se va realiza cu respectarea prevederilor relevante din Acordurile Europene și va contribui la punerea în aplicare a politicilor comunitare, în special cele referitoare la protejarea și îmbunătățirea stării mediului.

ARTICOLUL 6

PROPRIETATEA INTELECTUALĂ

BENEFICIARUL și autoritatea responsabilă cu implementarea, menționată în Anexa I punctul 3, se vor asigura în ceea ce privește obținerea tuturor drepturilor de proprietate intelectuală pentru studii, schițe, planuri, publicitate și pentru alte materiale produse în legătură cu planificarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea proiectului. Acestea vor garanta accesul și dreptul de a utiliza astfel de materiale de către Comisie sau orice alt organism sau persoană delegată de Comisie. Comisia va utiliza aceste materiale numai în scop propriu.

ARTICOLUL 7

PERMISELE ȘI AUTORIZAȚIILE

Orice tip de permise și/sau autorizații necesare pentru implementarea măsurii trebuie să fie eliberate de către autoritățile competente ale BENEFICIARULUI la timp și în conformitate cu legislația națională.

ARTICOLUL 8

CONDIȚIILE SPECIFICE REFERITOARE LA MĂSURĂ

Fără a se aduce atingere Condițiilor Generale din Anexă III, asistența financiară nerambursabilă din partea Comunității se află sub rezerva următoarelor condiții:

1. Condiția privind evaluările și situația activelor

Comisia își rezervă dreptul de a revizui valoarea asistenței prin ISPA stabilită la Art. 3 dacă, în termen de 5 ani de la data finalizării lucrărilor, condițiile de exploatare (trafic, încasări din tarife, etc.) diferă semnificativ față de evaluările inițiale făcute pentru stabilirea nivelului asistenței financiare nerambursabile și/sau există o modificare substanțială care:

- a) afectează natura exploatării sau condițiile de implementare, sau confera unui organism public sau privat un avantaj nejustificat; și
- b) rezultă fie din modificarea formei de proprietate asupra oricărei părți din infrastructura finanțată, fie din încetarea sau modificare reală a aranjamentelor de exploatare.

Țara beneficiară va informa Comisia asupra oricărei modificări și va cere acordul prealabil din partea Comisiei pentru aceste modificări.

2. Condiția privind disponibilitățile

Asistența financiară nerambursabilă acordată de Comunitate pentru măsură este acordată sub rezerva punerii la dispoziție de către autoritățile implicate a unor resurse suficiente pentru asigurarea exploatării și întreținerii eficiente a activelor.

3. Condiții privind plata în avans

- a. se va realiza o evaluare de impact asupra mediului care va include un studiu de impact asupra mediului, informații asupra consultării publice și informarea publicului asupra deciziei finale de a emite acceptul referitor la

modernizarea SEAU Iași, incluzând elementele listate în Art. 9 al Directivei 85/337/EEC, amendată prin Directiva 97/11/EC.

- b. autoritățile de mediu vor înainta Comisiei o declarație referitoare la clasificarea apelor în care se deversează efluenții de la SEAU Iași;

În caz că autoritățile clasifică apele receptoare drept zonă sensibilă conform Directivei 91/271/EEC, Beneficiarul va înainta Comisiei un plan de investiții prin care să se răspundă cerințelor impuse pentru deversările din SEAU în zone sensibile;

- c. Comisiei i se vor înainta informații suplimentare referitoare la efectele directe și indirecte ale Măsurii asupra factorilor de mediu enumerați în Art. 3 al Directivei 85/337/EEC și amendamentele acestora (Evaluarea Impactului asupra Mediului);

- d. Beneficiarul va demonstra că:

- Apa industrială este tratată și/sau reciclată în prealabil
- Rezidurile industriale nu dăunează tehnologiei stației de tratare a apei;

- e. Beneficiarul va prezenta un plan de achiziții care trebuie să fie aprobat de către Comisie; pentru anumite contracte specificate în planul de procurare, Comisia va aplica regulile specificate în secțiunea X, paragraful 1 (a) din Anexa III.2;

- f. Semnarea unui acord cu BERD pentru garantarea cofinanțării măsurii așa cum se arată în Anexa I;

- g. Nominalizarea unui Manager de Proiect și crearea unei Unități de Implementare a Proiectului, în conformitate cu termenii de referință acceptați de către Comisie.

4. Efectuarea plății finale este condiționată de prezentarea de către Beneficiar a unui plan de investiții indicativ pentru alinierea la standardele Uniunii Europene referitoare la apa potabilă din municipiul Iași.

5. Autoritățile implicate vor lua măsuri adecvate pentru ca fondul MRD ("întreținere, înlocuire și dezvoltare") să fie alimentat așa cum se stipulează în garanția de credit subsidiar și în acordul de proiect între BERD și Guvernul României.

6. Ministerul de Finanțe va lua măsuri adecvate ca serviciul de debit al creditului acordat de Kreditanstalt für Wiederaufbau Ministerului nu va fi suportat din lichiditățile RAJAC-Iași.

ARTICOLUL 9

Prevederile privind implementarea descrise în Anexele la prezentul Memorandum de finanțare fac parte integrantă din acesta.

Nerespectarea condițiilor și prevederilor privind implementarea va fi tratată de Comisie conform procedurii stipulate în Anexa III.1. Secțiunea VIII.

ARTICOLUL 10

Textul autentic al acestui Memorandum de finanțare este prezentul document, semnat mai jos:

Semnat la București

Data:

pentru BENEFICIAR

Hildegard Puwak
Ministrul integrării europene
Coordonator Național ISPA

Semnat la Bruxelles

Data: 22.12.2000

pentru COMUNITATE

Michel Barnier
Membru al Comisiei Europene

Lista Anexelor

Anexa I Descrierea proiectului

Anexa II Plan de finanțare

Anexa III

Anexa III.1 Prevederi privind implementarea finanțării ISPA

Anexa III.2 Prevederi privind eligibilitatea cheltuielilor pentru măsurile finanțate prin ISPA

Anexa III.3 Model de cerere de plată, pentru raportarea progresului financiar și fizic și pentru solicitarea de modificări

Anexa III.4 Acord privind cerințele minime de control financiar aplicabile măsurilor finanțate prin ISPA

Anexa III.5 Acord cu privire la nereguli și la recuperarea sumelor încasate eronat prin ISPA

Anexa III.6 Cerințe privind informarea și publicitatea

DESCRIEREA MĂSURII

Îmbunătățirea sistemului de apă potabilă și cel al apelor uzate în scopul conformării cu standardele europene în domeniul calității apei și protecției mediului în municipiul Iași

Codul Comisiei: 2000/RO/16/P/PE/006

1. Denumirea măsurii

Îmbunătățirea sistemului de apă potabilă și cel al apelor uzate în scopul conformării cu standardele europene în domeniul calității apei și protecției mediului în municipiul Iași.

2. Autoritatea care prezintă cererea (Coordonatorul National ISPA)

2.1. Nume: Hildegard Puwak
Ministrul Integrării Europene

2.2. Adresa: Ministerul Integrării Europene
Direcția Coordonarea Programelor de Dezvoltare
Eugen Teodorovici, Director
Str. Apolodor, nr. 17, latura Nord, sector 5, București, România

E-mail: eugen.teodorovici@mie.ro

Telefon: (40-1) 301.16 23

Fax: (40-1) 301.16.26

3. Autoritatea responsabilă pentru implementare (așa cum este definită în Secțiunea II (2) din Anexa III.2)

3.1. Nume: Oficiul Phare de Contractare și Plăți OPCP
Ministerul Finanțelor Publice

3.2. Adresa: Str. Mendeleev 35-38, etaj IV, Sector 1, București-România

E-mail: cfcu@ansit.ro

4. **Beneficiar final** (în cazul în care este vorba de un alt organism decât cel stipulat la punctul 3)

4.1.Nume: Regia Autonomă Județeană Apă Canal Iași (RAJAC)

4.2.Adresa: Str. Costăchescu 6, 6600 IAȘI-ROMÂNIA (dorusm@rajac.dntis.ro)

5. LOCALIZARE

5.1.Stat beneficiar: România

5.2.Regione: Județul IAȘI

6. DESCRIERE

Măsura va furniza celor 345.000 locuitori ai orașului Iași, centru regional în estul României (lângă granița cu Republica Moldova), o rețea de distribuție de apă potabilă și o stație de epurare cu parametrii corespunzători standardelor europene.

Renovarea și modernizarea Stației de Epurare a Apelor Uzate Iași (SEAU), va asigura o tratare secundară a apelor uzate care va conduce la îmbunătățirea calității râului receptor al efluenților, Bahlui. Din cauza faptului că acest râu se vărsa în Jijia, în râul Prut și apoi în Dunăre și Marea Neagră, tratarea apelor deversate va contribui la protejarea zonei Deltei Dunării care este declarată zonă protejată în ceea ce privește biodiversitatea.

Modernizarea stației de tratare a apei potabile Chiriță va asigura furnizarea a circa 20% din apa potabilă la nivelul anului 2005, în condiții calitative cerute de UE.

Modernizarea a trei stații de pompare strategice din oraș va conduce la ameliorarea calității distribuției apei potabile și va mări siguranța distribuției apei care vine din sursa Timișești. Această sursă furnizează aproape jumătate din apa consumată în Iași.

Proiectul este de fapt o continuare a proiectului în derulare finanțat de BERD prin programul Municipal Utilities Development Program (MUDP I).

Măsura adoptă parametrii Directivelor 98/83/EEC și 91/271/EEC amendată cu 98/15/EC (referitoare la apa potabilă, respectiv ape uzate urbane), ca nivel de referință pentru calitatea pe care trebuie să o aibă apa potabilă furnizată de Stația de Tratare Chiriță, distribuită de stațiile de pompare, și respectiv pentru apele

descărcate de SEAU. Tratarea nămolului din SEAU va trebui să se realizeze conform Directivei 86/278/EEC (Directiva nămoluri).

Măsura este conformă cu prioritățile definite în Programul Național de Adoptare a Acquis-ului Comunitar. Măsura figurează pe listele de priorități pe termen scurt din Planul Național de Acțiune pentru Protecția Mediului (PNAPM) și corespunde priorităților identificate în Planul Național pentru Implementarea ISPA Mediu, plan elaborat de către MAPM.

Orașul Iași este identificat ca "punct fierbinte" în Convenția privind Protecția Bazinului Fluviului Dunărea. Modernizarea SEAU Iași va duce la reducerea încărcării organice într-o zonă hidrografică critică conform obiectivelor Convenției.

Un plan de bază pentru apă potabilă și ape uzate a fost realizat în faza de pregătire a proiectului. Acesta demonstrează faptul că proiectele propuse reprezintă priorități de bază în aceste sectoare.

7. OBIECTIVE

Măsura este formată din 4 subcomponente:

- extensia SEAU Iași;
- modernizarea STAP Chiriță;
- modernizarea a trei stații pompare;
- asistență tehnică pentru managementul proiectului;

Toate instalațiile sunt în proprietatea Consiliului Județean Iași și exploatate de către Regia Autonomă Județeană Apă Canal Iași (RAJAC).

Componenta 1: SEAU Iași

Obiectivul componentei 1 este de a se asigura că tot volumul de apă deversat de către SEAU Iași este conform standardelor UE și de a asigura facilități corespunzătoare pentru procesarea nămolului produs. SEAU Iași deservește un total de 660.000 locuitori conform debitelor din 1999 și conform încărcărilor așa cum se definesc de către Directiva Ape Uzate Urbane a UE.

Parametrii de proiectare sunt cei pentru deversări în ape non-sensibile. Autoritatea de mediu încă nu a decis dacă apele receptoare sunt clasate ca sensibile din punct de vedere al Directivei 91/271/EEC. În lipsa unei asemenea decizii, lucrările vor fi proiectate astfel încât să se permită modificări ulterioare pentru o viitoare conformare la parametrii corespunzători unor zone sensibile.

Alte încercări anterioare de modernizare au mai fost demarate dar au fost stopate în 1990 pentru a se relua în 1993 împreună cu Mannesmann Demag pentru modernizarea liniilor de tratare existente în Iași. Lucrările au reînceput în 1996 și prima linie tehnologică modernizată și capabilă să proceseze până la 1800 l/s apă uzată a fost pusă în funcțiune oficial în aprilie 1999. Instalarea liniei 2 a fost sistată din cauza lipsei de fonduri. Cu toate acestea o mare parte din echipamentele liniei 2 sunt achiziționate (în special cele electro-mecanice).

Conformitatea liniei 1 cu standardele UE este actualmente compromisă deoarece ea trebuie să proceseze debite mai mari decât capacitatea sa proiectată. Pe timp de ploaie, apa în exces este deversată direct în râul Bahlui.

Componenta de modernizare include și efluentul SEAU Iași ca și tratarea nămolului și crearea de facilități. Capacitatea SEAU va ajunge la un total de 4200 l/s apă uzată procesați în regim de standarde UE (cei 1800 l/s actuali plus 2400 l/s).

Modernizarea include și introducerea etapelor de fermentare și deshidratare a nămolului din SEAU produs de ambele linii. Actualmente nămolul lichid este pompat la 3 km depărtare și deversat în "lagune" de stocare.

Capacitatea de proiectare a Liniei 2 a fost aleasă cu precauție, ținând cont de debitele de apă uzată pe vreme uscată, de creșterile datorate variațiilor diurne ale debitelor, de reducerea viitoare a consumului menajer și de o bransare la canalizare a 100% din populație până în 2005 (curent 90%).

Prognozele au arătat că totalul capacităților combinate dintre Linia 1 și Linia 2, modernizată cu echipamentele deja cumpărate de către RAJAC-Iași, va fi suficient pentru a face față debitelor până în jurul anului 2017. În jurul lui 2017, când SEAU va fi supraîncărcată, instalațiile vor trebui extinse.

Necesarul de apă pentru viitor este influențat de reacția consumatorilor la prețurile care cresc și de nevoia de contorizare individuală. RAJAC-Iași a demarat un program de contorizare individuală a apartamentelor în anii 90, fapt ce va conduce la o scădere a consumurilor până la nivelul european. Dar, în caz de creștere economică, se prognozează creșterea consumurilor de apă cu un indice de 1% pe an după 2005.

Deversările industriale

Efluenții industriali trebuie să fie conformi cu standardul românesc NTPA002.

Conformarea la aceste standarde este monitorizată de către RAJAC-Iași. Procedurile respectă cerințele Anexei 1 din Directiva referitoare la apele uzate urbane. Întreprinderile care se abat de la standarde trebuie să plătească penalizări.

Deversările industriale reprezintă circa 16% din debitul de apă uzată pe vreme uscată și prognozele prevăd o creștere ușoară până la 20% în 2020. Majoritatea întreprinderilor necesită modernizare tehnologică și modernizare a instalațiilor lor de pre-tratare a apelor uzate pentru a aduce deversările la niveluri acceptabile. Dar aceste deziderate nu vor fi îndeplinite până când aceste întreprinderi nu vor fi privatizate.

Multe companii se află în proces de privatizare. În acordurile de privatizare, o clauză specială trebuie inclusă prin legislația referitoare la privatizare din România cu privire la obligația întreprinderii de a asigura o pretratare adecvată cu o tehnologie avansată care să aducă parametrii apei uzate la cerințele standardului NTPA002.

Stocarea nămolului

Stocarea/reciclarea nămolului de la SEAU va trebui să fie realizată conform Directivelor referitoare la apele uzate, nămoluri și nitrați (91/676/EEC).

Actualmente nămolul parțial tratat este depozitat pe paturi de uscare la SEAU și în "lagune". Nămolul lichid este pompat în "lagunele" aflate la 3 km distanță dar aceste spații sunt aproape saturate și nu oferă o soluție viabilă, de viitor. Execuția Măsurii va duce în final la abandonarea acestor "lagune".

Strategia de stocare a nămolurilor prevede ca pe termen scurt (până în jurul lui 2004) nămolul să fie în continuare stocat pe paturi de uscare și în "lagune". În acest interval RAJAC-Iași va trebui însă să negocieze obținerea unui alt teren de deversare de la Primărie și să perfecteze un contract pe termen lung pentru depozitarea nămolului. Pentru anul 2005 RAJAC-Iași prevede introducerea treptată a nămolului în uzul agricol. Totodată se va trece la utilizarea nămolului în domeniul forestier și la reabilitarea de terenuri înțelenite. Excesul de nămol va fi deversat pe noul teren contractat.

Pe termen lung (anul 2010), RAJAC-Iași intenționează să generalizeze uzul agricol al nămolului de la SEAU, doar nămolul excedentar fiind deversat pe teren. Obiectivul final este utilizarea integrală a nămolului în agricultură, utilizând deversarea pe teren doar în situații de urgență (contaminări ale nămolului). Strategia va depinde în mod cert de calitatea nămolului obținut. Nu există încă date disponibile. După punerea în funcțiune a noii SEAU (primăvara lui 2005), va trebui lansat un program metodic de eșantionare și analiză a calității nămolului produs pentru a se verifica dacă nămolul este conform reglementărilor UE referitoare la uzul agricol al nămolului.

Monitorizarea

În prezent SEAU Iași funcționează pe baza unei autorizații emise de către autoritatea de protecție a mediului și care prescrie anumiți parametri ai efluentului. Monitorizarea parametrilor este realizată în mod independent de două agenții de monitorizare. RAJAC-Iași analizează și apele uzate deversate și nămolurile stocate. Pentru a evita contaminarea accidentală sau voită a colectoarelor și a apelor receptoare, RAJAC-Iași împreună cu cele două agenții de monitorizare colectează eșantioane din apele emise de marile întreprinderi.

Numărul, frecvența și data eșantionării au fost astfel convenite pentru a se asigura conformitatea strategiei de monitorizare cu criteriile stipulate în NTPA002. Programul de eșantionare ia în considerare activitatea industriei precum și caracteristicile biologice și chimice ale apelor deversate. Dacă o întreprindere nu se conformează parametrilor de calitate ai apei, autoritățile sunt îndrituite, în extremis, să oprească activitatea acelei întreprinderi.

Producția estimată de nămol pentru 2020 este de cca 17.555 t.s.u./an, ceea ce înseamnă o medie zilnică de 48 tone. Vor avea loc negocieri cu IPM și Apele Române pentru a asigura faptul că procedurile și tehnologiile asigură conformitatea cu Directiva 96/61/EEC.

<u>Componenta 1 – SEAU Iași</u> indicatori fizici	valoare unitară (ex. m³, ml, nr)	volum/ număr
reconstrucție lucrări intrare	nr	1
renovare decantor primar	nr	4
renovare bazin aerare	nr	1
renovare decantor secundar	nr	1
decantor secundar nou	nr	1
renovare îngroșătoare nămol	nr	4
renovare RFNuri	nr	4
inst. deshidr. nămol-nou	nr	1

Deoarece subproiectul va fi executat în cadrul unui contract de tip "design & build", proiectul poate suferi modificări funcție de tehnologiile propuse de către contractor.

Componenta 2: STAP Chiriță

Proiectul va asigura în anul 2005 producerea a circa 20% din apa potabilă a orașului la parametri conformi cu directivele UE. Actualmente funcționează în Iași două STAP care procesează apa din râul Prut care este de calitate inferioară.

Orașul mai primește apă potabilă din sursa subterană Timișești (apă de foarte bună calitate dar a cărui debit scade din cauza lipsei de precipitații). Pentru a mări debitele către Iași, la Timișești s-a dat în folosință o STAP care procesează apa pompată direct din râul Moldova. Tabelul de jos indică debitele actuale și viitoare furnizate.

sursa/amplasare tratare	2000 (mil.l/zi)	2020 (mil.l/zi)
Chiriță (actual)	148	134
Chiriță (linia nouă)	-	52
Timișești – subteran	120	95
Timișești – suprafață	0	52
Total	268	333

Obiectivul proiectului este îmbunătățirea calității apei potabile produse de către STAP Chiriță. Curent performanțele stației sunt foarte slabe și nu asigură conformitatea la directivele UE în special pentru turbiditate, pesticide și aluminiu. Concentrațiile de pesticide au înregistrat valori cu ordine de mărime de 18 ori mai mari decât cele admise.

Fondurile limitate impun însă ca lucrările să fie realizate în etape. Prima etapă, care poate fi realizată cu structura financiară actuală va asigura o capacitate de 52 mil.l/zi (600 l/s) și va trata jumătate din apa brută care intră în STAP Chiriță (de calitate inferioară).

Proiectul prevede producerea unei ape conforme cu criteriile UE referitoare la apa potabilă. Concentrarea tuturor instalațiilor într-un singur amplasament va duce la economii de costuri de exploatare și la economii de spațiu.

Componentele fizice propuse de proiect includ preoxidare, decantare, filtrare rapidă pe nisip și absorbție pe CAG. Cum execuția se face în cadrul unui contract de tip "design&build" proiectul original poate fi modificat funcție de alte tehnologii adoptate de către contractant. Proiectul va include măsuri de prevenire a dezvoltării ulterioare a macronevertebratelor în apa potabilă.

RAJAC-Iași consideră că procesarea întregului debit de apă brută la standarde europene ca o prioritate. Astfel, de îndată ce starea financiară îi va permite, Regia va trece la modernizarea liniei tehnologice 2.

Componenta 2 – STA Chiriță (indicatori fizici - preliminar)	val. unitară (ex. m³, ml, nr)	volum/ număr
bazin preoxidare - nou	nr	1
decantor lamele - nou	nr	1
filtru rapid nisip - nou	nr	2
SP apă spălare - nouă	nr	1
rezervor apă spălare - renovare	nr	1
instalație ozonare - nou	nr	1
filtre CAG - adaptate în vechile filtre	nr	2
stație clorinare - renovare	nr	1

Lucrările vor fi procurate conform "Cărții Oranj" FIDIC, contract de tip "design & build". Aranjamentele contractuale vor reduce riscurile inerente induse de un contract convențional conform "Cărții Roșii" FIDIC. Din această cauză anumite echipamente din tabelul de mai sus nu se vor putea procura, de exemplu filtrele CAG, caz în care trebuie adoptate alte tehnologii similare sau superioare.

Componenta 3: trei stații de pompare strategice

Acest proiect va asigura conformitatea distribuției apei potabile dintr-o mare parte a rețelei ieșene cu directivele europene din domeniu. Aceasta se va realiza prin asigurarea în sectorul de rețea Copou a unei presiuni ridicate și a unei distribuții non-stop a apei potabile ceea ce va împiedica contaminarea din exterior a rețelei.

Proiectul se referă la un sector alimentat cu apă din sursa Timișești care furnizează circa jumătate din apa potabilă a orașului Iași.

Sectorul critic Copou are circa 11.700 consumatori care beneficiază actualmente de o distribuție de apă discontinuă și cu presiune slabă. Totodată cartierul înregistrează o dezvoltare rezidențială continuă, fapt care agravează situația. Totodată presiunile scăzute în conductele uzate măresc riscul contaminării exterioare prin infiltrații din sol.

Proiectul implică modernizarea stațiilor Păcurari, Aurora și Mijlociu ceea ce înseamnă înlocuirea pompelor și a instalațiilor auxiliare.

Componenta 3 – Trei Stații de pompare (indicatori fizici)	valoare unitară (ex. m³, ml, nr)	volum/ număr
procurare pompe	nr	13
modernizare stație pompare	nr	3

Componenta 4 - asistență pentru managementul proiectului

Pe perioada execuției proiectelor finanțate de BERD, RAJAC-Iași s-a familiarizat cu practica managementului internațional al proiectelor.

Cu toate acestea, având în vedere că actuala măsură are o anvergură și o complexitate mult mai mare decât proiectele anterioare, RAJAC-Iași va avea nevoie de prezența unor experți în domeniul managementului proiectelor de acest tip.

Aceasta componentă se referă deci la asigurarea asistenței pentru managementul proiectului, care să asigure execuția lucrărilor în timp util și în limitele bugetelor preconizate. Se va asigura asistență pe perioada procesului de licitație, în timpul procesului de selecție a ofertanților, validarea contractuală, monitorizare tehnico-financiară și alte sarcini fundamentale de management.

8. PROGRAM DE LUCRU

PROGRAM DE LUCRU	data de începere	data de execuție
studiu de fezabilitate	martie 2000	mai 2000
analiză economică	martie 2000	mai 2000
analiză financiară	martie 2000	mai 2000
evaluare prelim. impact mediu	martie 2000	mai 2000
studii proiectare	iulie 2000	februarie 2001
documentații de licitație	iulie 2000	februarie 2001
achiziție teren	iulie 2000	octombrie 2001
execuție	noiembrie 2001	noiembrie 2004
PIF	aprilie 2005	

9. ANALIZA ECONOMICĂ ȘI SOCIALĂ COST-BENEFICIU

Este prezentat mai jos principalul impact economic al proiectelor propuse:

- Linia de Apă Uzată: după execuție se vor reduce costurile de exploatare și efluentul SEAU va fi adus la parametrii calitativi prevăzuți de reglementările UE; acest lucru va ameliora calitatea apelor râului Bahlui. Astfel 440.000 locuitori vor beneficia direct de proiect. Calitatea superioară a apei purificate va mări potențialul recreativ al râului numai dacă acțiunile vor fi coroborate cu instalarea de echipamente de pretratare în amonteale Iașului
- Linia Nămol: Creșterea costurilor de exploatare va fi compensată de reutilizarea biogazului generat. Nămolul va fi procesat și reciclat în mod eficient conform standardelor UE. Beneficii majore apar din utilizarea lui ca îngrășământ deshidratat.

- STAP Chiriță: Costurile de exploatare vor crește, dar se vor reduce cheltuielile publice cauzate de propagarea bolilor care au ca vector apa de joasă calitate. Se vor reduce numeric cazurile de hepatită, dizenterie și gastroenterocolită. Aceste maladii sunt frecvent raportate în Iași (9200 cazuri în ultimii 5 ani). De această Măsură vor beneficia circa 114.000 locuitori.
- Modernizarea a trei stații de pompare: Se vor reduce mult costurile de exploatare, în special costurile cu electricitatea. Rezultatul va fi creșterea siguranței distribuției apei potabile către peste 200.000 persoane și creșterea presiunii de distribuție în cartierul Copou (11.700 locuitori). O rețea presurizată corect în mod continuu va reduce cazurile de îmbolnăviri datorate apei (se elimină infiltrațiile de apă din sol).

Acest impact nu poate fi cuantificat deoarece schimbările frecvente sunt relativ minore și beneficiile colaterale greu de evaluat. Totuși beneficiile economice globale sunt contracarate de către costuri, un domeniu foarte costisitor fiind tratarea nămolului (se evită alte costuri pentru extinderea "lagunelor").

Un calcul estimativ referitor la crearea de noi locuri de muncă arată că vor fi create în mod direct și indirect circa 250 locuri de muncă pe timpul fazei de execuție care va dura aproximativ 60 de luni.

10. ELEMENTELE PRINCIPALE ALE ANALIZEI FINANCIARE

Consumatorii din Iași plătesc deja contravaloarea serviciilor care acoperă costurile de exploatare/întreținere a instalațiilor RAJAC-Iași de preluare/transport apă brută, tratare, distribuție, colectare ape uzate și epurarea lor. Nivelul tarifelor la Iași este deja mare față de alte orașe din România.

Tarifele RAJAC-Iași au fost stabilite de către Guvern în acord cu o convenție semnată cu BERD ca parte a programului investițional MUDP I. Tarifele cresc automat o dată cu inflația, saltul având loc când inflația atinge 5%. Tarifele sunt diferite pentru consumatorii menajeri și cei industriali. Tariful de canalizare pentru industrie este de trei ori mai mare decât cel menajer.

tarife medii apă-canal (lei/m ³)	1997	1998	1999	2000 (iulie)	2000 (euro/m ³)
apă potabilă	1.270	2.520	3.800	5.070	0,27
apă brută industrială	1.010	2.190	3.300	4.322	0,23
canalizare menajeră	160	280	540	1.168*	0,06*
canalizare ag.econ.	800	1.290	1.510		

*tarif calculat mediu din cauza datelor disponibile limitate

Situația financiară a RAJAC-Iași s-a schimbat semnificativ în 1995 când aceasta a devenit parte semnatară a unui acord de proiect semnat între BERD și Consiliul Județean Iași. Creditele obținute au ajutat RAJAC-Iași să-și amelioreze performanțele financiare. Condițiile impuse se refereau la obligația de a contribui la un fond de rezervă pentru întreținere, înlocuire și dezvoltare (MRD). Aceste contribuții includ: taxa de corporație care în mod normal merge către CJ, jumătate din cota de profit la care are dreptul și o sumă echivalentă cu amortismentul.

RAJAC-Iași nu respectă în acest moment clauza care specifică indicele de îndatorare al clienților care este acum de 60% (adică de trei ori cel admis).

Se aplică deja principiul "poluatorul plătește" din moment ce agenții economici plătesc serviciile de canal mai mult decât clienții menajeri. În plus deversarea de contaminanți în exces autorizează Regia să aplice amenzi agentului economic. Dacă deversarea se face în râul Bahlui, RAJAC-Iași trebuie să plătească penalizări către Regia Apele Române având apoi dreptul să le recupereze de la agentul poluator. Regulamentele privitoare la penalizări au intrat în vigoare în aprilie 2000. Primele avize de penalizare au fost trimise în iulie; RAJAC-Iași estimează că se vor plăti sub formă de penalizări circa 225.000 Euro/an, ceea ce reprezintă cam 10% din încasările pe serviciile de canal.

Analiza financiară care a fost realizată pe perioada pregătirii proiectului a plecat de la ipoteza că veniturile vor fi suficiente să acopere costurile de exploatare directe și cheltuielile de capital (asigurarea solvabilității financiare a Măsurii).

Tarifele în Iași se află deja la limita superioară a suportabilității în special pentru locuitorii cu venituri modeste. În aprilie 2000 s-a adoptat un TVA generalizat de 19% ceea ce a devenit o povară suplimentară pentru aceste familii.

Deoarece tarifele sunt deja mari, consumatorii au dificultăți în a plăti la timp facturile, fapt ilustrat prin slabele încasări de la clienți. Astfel, de aici vin marile eforturi ale RAJAC-Iași de a mări tarifele fără a periclita viabilitatea financiară a Regiei. Analiza financiară a plecat de la ipoteza că tarifele vor rămâne nemodificate în termeni reali.

Măsura va fi cofinanțată în proporție de 25% de către BERD. Implicarea acestei bănci este esențială pentru a contracara lacunele financiare și pentru a asigura disciplina financiară din RAJAC-Iași, astfel asigurând sprijin financiar durabil pentru Regie

O reducere a indicelui de asistență sub 75% va amplifica necesitatea de finanțări prin creditare. Acoperirea acestor costuri de capital suplimentare vor depăși capacitatea financiară a RAJAC-Iași și pe cea a clienților săi. Totodată va reduce

capacitatea Regiei de a mai face investiții în infrastructură, acțiune impusă pentru conformarea la standardele europene a sistemelor de apă/canal.

Valoarea netă actuală a măsurii va fi negativă, de circa 15 milioane Euro. Cum se arată mai sus, măsura va fi cofinanțată cu un credit care va reduce fluxul de lichidități net și nu mai este deci loc pentru o altă creștere de tarife (ele aflându-se deja la limita suportabilității).

Pe termen mediu performanțele financiare ale RAJAC-Iași se pot îmbunătăți datorită următorilor factori:

- dacă nămolul poate fi vândut către utilizatorii finali, ar putea genera venituri adiționale;
- în Copou, creșterea presiunii de serviciu și o distribuție non-stop a apei poate duce la o creștere a cererii de apă potabilă; și
- o eventuală creștere a veniturilor familiilor ar putea permite creșteri de tarif

Acum, aceste beneficii rămân greu de cuantificat și nu au fost incluse în analiza financiară.

11. ANALIZA IMPACTULUI ASUPRA MEDIULUI

Proiectul de modernizare a SEAU Iași intră în clasa de proiecte stipulate în Anexa II a Directivei 85/337/EEC (referitoare la evaluarea impactului asupra mediului).

O evaluare preliminară de acest gen a fost deja realizată pe perioada pregătirii proiectului. Conform legislației românești, evaluarea impactului asupra mediului și consultațiile publice trebuie realizate înainte ca Primăria să elibereze autorizațiile de construcție. Consultarea publică se va face după încheierea procedurii de licitație (lucrările se execută conform unui contract de tip "design & build" FIDIC) când se va realiza forma finală a proiectului.

Din analiza impactului asupra mediului a rezultat și nevoia de a defini o nouă strategie referitoare la stocarea/reciclarea nămolului de la SEAU deoarece metodele actuale sunt depășite și poluante. Pe baza rezultatelor analizei, RAJAC-Iași a emis deja o strategie pentru nămol care să fie conformă cu cerințele UE.

12. COSTURI ȘI ASISTENȚĂ (Euro)

cost total	cost eligibil				grant ISPA	rată grant %
	contribuție sector privat	chelt. înainte datei de eligib.	alte neeligibile	cost total eligibil		
51,700,000	nu e cazul	nu e cazul	322,000	51,378,000	38,533,500	75

indice de asistentă 75%

defalcare costuri

ELEMENT	COSTURI TOTALE
cheltuieli planning/proiectare	0
achiziționare teren*	322,000
pregătire amplasament	89,000
lucrări principale	13,614,000
echipament/instalații	28,468,000
asistență tehnică	1,969,000
monitorizare execuție	0
neprevăzute	7,238,000
taxe publice/impozite	0
alte (de specificat)	0
TOTAL	51,700,000

Costul total nu include cei 6.167.000 Euro deja cheltuiți pe instalații (deja achiziționate de către RAJAC-Iași dar nemontate pe linie). Aceste instalații au fost livrate între august 1996 și septembrie 1999 și se află în lăzi sigilate și/sau depozitate în locuri sigure. Estimările de cost au prevăzut alocarea de sume pentru renovarea acestor echipamente. Documentele de licitație vor indica starea actuală a acestor instalații.

Planul de achiziții include două contracte de execuție de tip "design&build", unul pentru Componenta 1, celalalt pentru Componentele 2 și 3, precum și un contract de service pentru monitorizarea execuției/gestiunii proiectului. Cheltuielile de proiectare sunt incluse în lucrările principale din moment ce se preconizează o procurare de tip "design & build". Defalcarea pe costuri este indicată în tabelul de mai jos. O defalcare mai precisă se va putea face doar după încheierea procesului de licitație și semnarea definitivă a contractului.

ELEMENT	COMP. 1 SEAU-IAȘI	COMP. 2 STAP - CHIRIȚĂ	COMP. 3 STAȚII POMPARE	COMP. 4 MONITORI- ZARE
cheltuieli planning / proiectare	0	0	0	0
achiziționare teren*	0	322,000	0	0
pregătire amplasament	56,000	31,000	2,000	0
lucrări principale	10,370,000	3,131,000	113,000	0
echipam/instalatii (1)	16,180,000	7,825,000	4,463,000	0
asistență tehnică (2)	0	0	0	1,969,000
monitorizare execuție	0	0	0	0
neprevăzute	4,513,000	1,925,000	800,000	0
taxe publice/impozite	0	0	0	0
alte (de specificat)	0	0	0	0
TOTAL	31,119,000^(a)	13,234,000	5,378,000	1,969,000

(1) nu include 6.167.000 Euro cheltuiți înainte de solicitarea de grant;

(2) necesarul de asistență tehnică, de monitorizare a execuției și crearea unui PIU se stabilesc de către RAJAC-Iași

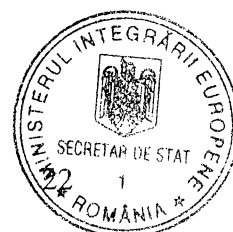
3. IMPLICAREA INSTITUȚILOR FINANCIARE INTERNAȚIONALE

Actualmente, RAJAC-Iași are în curs de derulare un program de investiții care implică BERD.

În 1995 RAJAC-Iași a obținut un credit de 7,493 milioane USD în cadrul programului MUDP I al BERD. Implementarea a început în noiembrie 1995 și va fi încheiată în iarna lui 2000. Proiectul a inclus modernizări ale rețelei de apă, a STAP Chiriță și a rețelei de canalizare. Acordul de proiect include și convenții referitoare la creșterile de tarif, control al costurilor și control al debitelor la consumatori (vezi Secțiunea 9).

Partea din MUDP I care se ocupă de modernizarea rețelelor de apă este legată de componenta STAP Chiriță deoarece implică scăderea consumului de apă prin reducerea pierderilor. Mai mult, se vor reduce infiltrațiile din sol în colectoarele canalizării și astfel se va reduce debitul de apă ce urmează a fi tratată în SEAU, ceea ce mărește marja capacității stației.

BERD va cofinanța proiectul și va furniza un împrumut în noul MELF (facilitate de creditare municipală pentru mediu). După evaluarea solvabilității RAJAC-Iași în septembrie 2000, BERD a confirmat că va finanța 25% din costurile proiectului

(12,8 milioane Euro). Conducerea BERD va lua o decizie definitiva în toamna lui 2000.

14. CONDIȚII SPECIFICE REFERITOARE LA PROIECT

Vezi Art 8 din Memorandumul de finanțare.

15. PLANUL DE ACHIZIȚII

Înainte de plăți celei de 2-a tranșe din avans, Beneficiarul va înainta un plan de achiziții bazat pe modelul din Anexa I.a, și care trebuie să fie aprobat de Comisie. Procesul de licitație va fi conform cu regulile de la Titlul IX al Regulamentului Financiar; participarea la licitație va fi deschisă tuturor entităților legale din UE și statele beneficiare.

PLAN DE ACHIZIȚII PROVIZORIU

OFERT A NR.	DESCRIERE LUCRĂRI/SERVICII	TIP CONTRACT (LUCRĂRI, MATERIALE, SERVICII)	LUNA PROGNOZA TĂ DE LANSARE A OFERTEI	RATA DE RAMBURSARE A FACTURILOR LEGATE DE CONTRACTUL SPECIFICAT

Termenii specifici pentru adjudecarea contractului vor fi publicați în Jurnalul Oficial al Comisiei Europene și/sau pe Internet.

(Pentru contracte care sunt considerate ca fiind doar parțial eligibile pentru grant ISPA, rata de rambursare se calculează aplicând procentul de cost acceptat ca eligibil din rata de asistență pentru Măsură)

ANEXA II

PLAN FINANCIAR (bazat pe angajările din bugetul UE)

Titlul Măsurii:

“Îmbunătățirea sistemului de apă potabilă și cel al apelor uzate în scopul conformării cu standardele europene în domeniul calității apei și protecției mediului în municipiul Iași”

ISPA Nr.:

2000 RO 16 P PE 006

Euro

Anul	Cost Total	Costuri neeligibile	Costuri eligibile					Împrumut de la IFI #	
			Total	ISPA	Autorități				
					naționale	locale *			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	= 2+3		= 5+7	(%) =3/1		(%) =5/3			(%) =8/1
2000	31.785.667	-	31.785.667	100	23.839.250	75	7.946.417	7.946.417	25
2001	9.638.733	322.000	9.316.733	97	6.987.550	75	2.329.183	2.329.183	24
2002	5.137.800	-	5.137.800	100	3.853.350	75	1.284.450	1.284.450	25
2003	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2004	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2005	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2006	5.137.800	-	5.137.800	-	3.853.350	75	1.284.450	1.284.450	25
	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Total	51.700.000	322.000	51.378.000	99	38.533.500	75	12.844.500	12.844.500	25

* împrumut BERD

împrumut BERD acordat RAJAC pentru acoperirea cheltuielilor eligibile

PREVEDERI FINANCIARE PENTRU IMPLEMENTAREA ISPA

Secțiunea I Forme și rate de asistență

- (1) Asistența Comunității prin ISPA poate fi sub formă de asistență nerambursabilă directă, de asistență rambursabilă sau orice altă formă de asistență.

Asistența rambursată către autoritatea de management sau către altă autoritate publică va fi refolosită în același scop.

- (2) Rata asistenței din partea Comunității acordată prin ISPA poate fi de până la 75 % din cheltuiala publică sau echivalentă, inclusiv cheltuielile făcute de organisme ale căror activități se încadrează într-un cadru legal sau administrativ care face să fie privite ca echivalente ale unor organisme publice. Comisia poate propune creșterea acestei rate până la 85 %, în special unde consideră că o rată mai mare de 75 % este necesară pentru îndeplinirea unor măsuri esențiale pentru atingerea obiectivelor generale ale ISPA.

Rata asistenței și suma maximă a grantului ISPA vor fi specificate în Memorandumul de finanțare aferent măsurii respective.

În cazul asistenței rambursabile sau în cazul în care există un interes special al Comunității, rata de asistență trebuie redusă ținând cont de:

- (a) disponibilitatea cofinanțării;
 - (b) capacitatea măsurii de a genera venituri; și
 - (c) o aplicare corespunzătoare a principiului “poluatorul plătește”.
- (3) Măsurile care generează venituri în conformitate cu paragraful 2 (b) sunt acelea care privesc:
- (a) infrastructura a cărei folosință implică taxe provenite de la utilizatori;
 - (b) investiții productive în sectorul de mediu.

Comisia a elaborat recomandări privind aplicarea principiului poluatorul plătește.

- (4) Măsurile privind studiile preliminare și asistența tehnică pot fi finanțate în mod excepțional în proporție de 100% din costurile totale.
- (5) Măsurile acoperite de un Memorandum de finanțare vor fi implementate de către țara beneficiară în strânsă colaborare cu Comisia, care își va păstra responsabilitatea pentru utilizarea fondurilor alocate.

Secțiunea II Angajamente

- (1) Comisia implementează cheltuielile prin ISPA în conformitate cu Reglementarea Financiară aplicabilă bugetului general al Comunității Europene,, pe baza Memorandumului de finanțare care va fi încheiat între Comisie și țara beneficiară.

Totuși, angajamentele bugetare anuale referitoare la asistența acordată măsurilor vor fi efectuate într-unul din următoarele două moduri:

- (a) angajamentele pentru măsurile finanțate prin ISPA care vor fi realizate pe parcursul a 2 ani sau mai mult trebuie, ca regulă generală și sub rezerva punctului (b), să fie efectuate în rate anuale.

Angajamentele pentru prima rată anuală vor fi făcute de către Comisie la semnarea Memorandumului de finanțare referitor la măsură.

Acest angajament nu va depăși totalul plății în avans, prevăzută la secțiunea III (2) de mai jos, și al grantului pentru cheltuielile estimate pentru primul an indicat în planul de finanțare.

Angajamentele pentru ratele anuale următoare trebuie să se bazeze pe planul financiar inițial sau revizuit al măsurii. Acestea vor fi acordate, în principiu, la începutul fiecărui an financiar dar nu mai târziu de 1 aprilie al anului în discuție, cu condiția ca cheltuielile preconizate pentru anul viitor să le justifice și că progresul lucrărilor demonstrează că proiectul avansează satisfăcător către finalizare și sub rezerva disponibilității resurselor bugetare.

- (b) Pentru măsurile cu o durată mai mică de 2 ani și pentru care asistența Comunității nu de pășește 20 milioane Euro, un prim angajament de până 80 % din totalul asistenței acordate poate fi făcut când Comisia semnează Memorandumul de finanțare referitor la măsură.

Diferența va fi angajată în condițiile în care progresul lucrărilor demonstrează că proiectul înaintează satisfăcător către finalizare și sub rezerva disponibilității resurselor bugetare.

- (2) Cu excepția cazurilor deplin justificate, asistența angajată pentru o măsură la care lucrările fizice nu au început în intervalul de 2 ani de la data semnării de către Comisie a Memorandumului de finanțare referitor la măsură, va fi anulată.

În orice caz Comisia trebuie să informeze în timp util țara beneficiară și autoritatea desemnată atunci când există riscul unei anulări.

Secțiunea III

Plăți

- (1) Plățile pot lua forma fie a unui avans, fie a unor plăți intermediare sau a diferenței finale.

Plățile intermediare și plata diferenței finale trebuie să se refere la cheltuieli certificate și plătite, care trebuie susținute de facturi primite sau documente contabile cu valoare probativă echivalentă.

- (2) Plățile în avans

Ca o regulă generală, un avans de până la 20% din totalul asistenței acordată prin ISPA, așa cum a fost inițial decis, va fi plătit autorității desemnate așa cum este definită la punctul (9).

Avansul este, ca regulă generală, transferat în următoarele moduri:

- o primă tranșă de până la jumătate din valoarea avansului este plătită când țara beneficiară semnează Memorandumul de finanțare;
- diferența este plătită după semnarea primului contract, în mod normal primul contract de lucrări.

Abaterile de la această regulă generală trebuie aprobate printr-o decizie a Comisiei în Memorandumul de finanțare referitor la măsură.

Întregul avans sau părți din acesta trebuie returnate de către autoritatea desemnată, menționată în paragraful (2), dacă nici o cerere de plată nu a fost transmisă Comisiei în 12 luni de la data la care a fost plătit avansul. Valoarea avansului care trebuie returnat va fi stabilit de Comisie pe baza cheltuielilor eligibile efectiv plătite. Returnarea avansului nu duce la anularea asistenței acordată de către Comunitate.

- (3) Plățile intermediare

Plățile intermediare sunt efectuate de către Comisie către autoritatea desemnată la cererea acesteia, dacă măsura progresează satisfăcător către finalizare și vor fi făcute pentru a rambursa cheltuielile efectuate și certificate, sub rezerva următoarelor condiții:

- țara beneficiară a înaintat un raport care să descrie progresul măsurii din punct de vedere al indicatorilor fizici și financiari și conformitatea acesteia cu Memorandumul de finanțare, inclusiv, atunci când este cazul, orice condiții specifice atașate asistenței;
- s-au luat măsuri în sensul îndeplinirii observațiilor și recomandărilor autorităților de inspecție naționale și/sau comunitare;
- au fost indicate măsurile luate pentru corectarea oricăror probleme tehnice, financiare și legale care au apărut;
- a fost analizată orice îndepărtare de la planul financiar inițial;
- au fost descriși pașii urmați pentru publicitatea măsurii.

Țara beneficiară va fi informată de către Comisie dacă nu a îndeplinit una din condițiile stipulate mai sus.

Va fi folosit modelul standard furnizat de Comisie pentru solicitările de plată și pentru rapoartele de progres fizic și financiar.

(4) Țările beneficiare trebuie să se asigure că solicitările de plată sunt înaintate Comisiei, ca regulă generală, de 3 ori pe an, până la 1 martie, 1 iulie și 1 noiembrie cel mai târziu.

(5) Suma totală a plăților efectuate conform punctelor (2) și (3) nu trebuie să depășească 80 % din totalul asistenței acordate. Comisia poate crește acest procent până la 90 % în cazuri justificate.

(6) Plata diferenței finale din asistența acordată de către Comunitate.

Plata diferenței finale din asistența acordată de către Comunitate, calculată pe baza cheltuielilor certificate și într-adevăr efectuate, va fi făcută dacă:

- măsura a fost realizată în conformitate cu obiectivele sale;
- măsura a îndeplinit condițiile sale specifice, cum sunt menționate în Memorandumul de finanțare;
- raportul final menționat în Secțiunea V a fost înaintat Comisiei;
- autoritatea desemnată sau organismul menționat în paragraful 2 a înaintat către Comisie o cerere de plată, în termen de 6 luni de la data limită de finalizare a lucrării, pentru cheltuielile specificate în Memorandumul de finanțare;
- țara beneficiară certifică Comisiei că informațiile furnizate în cererea de plată și în raport sunt corecte;
- țara beneficiară a transmis Comisiei declarația menționată în Anexa III.4, Apendicele B.
- toate măsurile de informare și publicitate stabilite de Comisie în Anexa III.6 au fost implementate;
- când managementul ajutorului acordat pentru o măsură este conferit Agențiilor de Implementare din țările beneficiare în sistem descentralizat, țările beneficiare furnizează Comisiei toate informațiile necesare pentru a verifica dacă regulile Comunității privind achizițiile publice au fost îndeplinite, în special cele care privesc publicarea anunțurilor de licitație și transmiterea Rapoartelor de evaluare a ofertelor și de adjudecare a contractului, și că au fost respectate toate condițiile specificate în Memorandumul de finanțare.

(7) Dacă Raportul final menționat mai sus nu este transmis Comisiei în termen de 6 luni de la data finală de terminare a lucrărilor și de efectuare a plăților, așa cum este specificată în Memorandumul de finanțare, partea de asistență care reprezintă diferența finală pentru acea măsură va fi anulată.

(8) Cererile pentru plățile intermediare și pentru plata finală prezentate de către țara beneficiară sunt însoțite de o declarație a Responsabilului Național cu Autorizarea care specifică numai plățile legate de cheltuielile susținute de facturile primite sau de alte documente contabile cu valoare probativă și care sunt conforme cu prevederile

care guvernează eligibilitatea cheltuielilor pentru proiectele asistate prin ISPA, așa cum sunt specificate în Anexa III.2.

- (9) Toate plățile pentru ajutorul acordat de Comisie prin acest Memorandum de finanțare vor fi făcute către o entitate centrală, Fondul Național, desemnat de țara beneficiară să primescă asemenea plăți. Ca regulă generală, plățile trebuie făcute de către Comisie într-un singur cont bancar desemnat de țara beneficiară, nu mai târziu de 2 luni de la primirea unei cereri valide și complete de plată. Acest termen limită nu se aplică pentru plata avansului. Fondul Național trebuie să transfere cât de repede posibil și în totalitate contribuția ISPA către organismele responsabile cu implementarea.
- (10) Fondul Național, condus de Responsabilul Național cu Autorizarea (RNA), va avea întreaga responsabilitate pentru managementul fondurilor în cadrul țării beneficiare. RNA va fi de asemenea responsabil pentru returnarea către Comisie a oricăror fonduri plătite în plus sau nejustificat.

Responsabilitățile Responsabilului Național cu Autorizarea sunt stabilite în Memorandumul de Înțelegere încheiat între Comisie și țările beneficiare.

Secțiunea IV Folosirea Euro

- (1) Sumele din cererile de asistență, împreună cu planul financiar relevant, vor fi prezentate în Euro.
- (2) Sumele privind asistența și planurile financiare aprobate de Comisie vor fi exprimate în Euro.
- (3) Declarațiile de cheltuieli care justifică solicitările de plată corespunzătoare trebuie exprimate în Euro.

Rata de schimb care va fi folosită trebuie să fie rata financiară contabilă a Comisiei aplicabilă pentru luna în care declarația de cheltuieli a fost înregistrată în documentele contabile ale autorităților responsabile cu managementul financiar al proiectului. Rata lunară de schimb este fixată conform prevederilor menționate în Articolul 1 (2) al Regulamentului Comisiei (EURATOM, ECSC, EC) nr. 3418/93 care stabilește regulile detaliate de implementare a unor prevederi ale Regulamentului Financiar din 21. decembrie 1977. Rata de schimb este rata din penultima zi lucrătoare a lunii precedente pentru care ratele sunt stabilite. Comisia va informa autoritățile responsabile cu privire la această rată¹.

- (4) Plățile asistenței financiare acordate de către Comisie trebuie făcute în Euro către autoritatea desemnată de țara beneficiară în acest sens.

¹ <http://europa.eu.int/comm/dg19/infoeuro/fr/index.htm>

Secțiunea V

Raportul Final

Autoritatea sau organismul responsabil pentru măsură trebuie să transmită Comisiei un Raport Final în cel mult 6 luni de la finalizarea Măsurii. Raportul Final va conține următoarele:

- (a) o descriere a lucrărilor efectuate, însoțită de indicatori fizici, cuantificări ale cheltuielilor pe categorii de lucrări și măsurile luate cu privire la clauzele specifice conținute în decizia de acordare a grantului;
- (b) certificatul de conformitate a lucrărilor cu decizia de acordare a grantului;
- (c) o primă evaluare a gradului de îndeplinire a rezultatelor prevăzute, mai ales cu privire la:
 - data efectivă de implementare a măsurii;
 - o indicare a modului în care măsura va fi administrată după finalizare;
 - confirmarea, dacă este necesar, a previziunilor financiare, în special cele privind costurile de operare și veniturile așteptate;
 - confirmarea previziunilor socio-economice, în special costurile și beneficiile așteptate;
 - o indicare a acțiunilor luate pentru a asigura protecția mediului și costurile acestora inclusiv concordanța cu principiul “poluatorul plătește”;
 - data la care măsura asistată devine operațională.
- (d) informații referitoare la acțiunile de publicitate.

Secțiunea VI

Amendamente la Memorandumul de finanțare

- (1) Dacă cheltuiala publică sau echivalentă într-adevăr efectuată diferă de cheltuiala planificată inițial, asistența acordată de Comunitate va fi modificată luându-se în calcul aceasta dar nu trebuie să depășească suma maximă stabilită în Memorandumul de finanțare.

O schimbare a ratei asistenței Comunității față de rata acordată inițial sau față de grantul maxim va necesita o modificare a Memorandumului de finanțare conform procedurilor descrise în paragraful (3).

- (2) Dacă atunci când planul financiar al unui proiect este amendat, angajamentele și/sau plățile Comunității depășesc deja sumele menționate în planul financiar amendat, Comisia va opera ajustările necesare ținând cont de suma supra-angajată sau supra-plătită, când autorizează prima operație financiară (angajare sau plată) după acel amendament.

(3) Orice amendament la Memorandumul de finanțare se va face în conformitate cu următoarele proceduri:

- (a) amendamentele care impun o modificare substanțială a obiectivelor sau caracteristicilor proiectului sau o schimbare substanțială în planul financiar sau în programul cheltuielilor, trebuie făcute printr-un Memorandum de finanțare, ca răspuns la solicitarea țării beneficiare sau la inițiativa Comisiei după consultarea cu țara beneficiară. Definiția modificării “substanțiale” este dată în prevederile referitoare la eligibilitatea cheltuielilor.
- (b) în cazul unor altor amendamente, țara beneficiară va trimite Comisiei o propunere în acest sens. Comisia trebuie să face observațiile necesare sau să transmită acordul în cel mult 20 de zile lucrătoare de la primirea propunerii. Amendamentul va fi adoptat după ce Comisia și-a dat acordul. Comitetul de Management ISPA va fi informat despre aceste amendamente.
- (c) orice schimbare în cheltuiala anuală, mai mică de 25 % din totalul cheltuielilor planificate pentru proiect nu va fi considerată o modificare substanțială a planului financiar și a programului de cheltuieli.

Secțiunea VII

Controlul Financiar

- (1) Un audit financiar corespunzător, intern și extern va fi îndeplinit, în conformitate cu standardele de audit internaționale acceptate, de către autoritățile naționale competente de control financiar, care trebuie să fie independente pentru a-și putea desfășura funcția. În fiecare an un plan de audit și un rezumat al concluziilor auditului efectuat trebuie transmise Comisiei. Rapoartele de audit vor fi la dispoziția Comisiei.
- (2) Fără a prejudicia verificările efectuate de țările beneficiare, serviciile Comisiei și Curtea Auditorilor pot, prin propriul lor personal sau prin reprezentanți autorizați corespunzător, să efectueze pe teren audituri tehnice și financiare, inclusiv verificări prin sondaj și audituri finale.
- (3) Țara beneficiară trebuie să se asigure că atunci când personalul Comisiei sau reprezentanții ei corespunzător autorizați și/sau Curtea Auditorilor efectuează verificări, aceste persoane au dreptul să inspecteze pe loc toate documentațiile relevante și care au legătură cu elementele finanțate prin Memorandumul de finanțare. Țările beneficiare trebuie să sprijine serviciile Comisiei și Curtea Auditorilor să își efectueze auditurile referitoare la utilizarea fondurilor acordate prin ISPA.
- (4) Implementarea detaliată a prevederilor principiilor controlului financiar, împreună cu înțelegerile de cooperare și coordonare a programării și metodologiei controlului, între Comisie și țările beneficiare sunt specificate în Anexa III.4.

Secțiunea VIII

Recuperarea plăților necuvenite

- (1) Dacă implementarea unei măsuri nu justifică fie o parte, fie toată asistența alocată, Comisia va conduce o examinare completă a cazului, în special cerând țării beneficiare să își facă cunoscute comentariile, într-un interval specificat de timp și să corecteze orice neregulă.
- (2) Ca urmare a examinării menționate la paragraful 1, Comisia poate reduce, suspenda sau anula asistența referitoare la măsura în cauză dacă examinarea dezvăluie nereguli, o combinaire necorespunzătoare a fondurilor sau neîndeplinirea uneia dintre condițiile specificate în Memorandumul de finanțare și în special orice modificare semnificativă care afectează natura sau condițiile de implementare a măsurii și pentru care acordul Comisiei nu a fost cerut. Orice reducere sau anulare a asistenței implică recuperarea sumelor plătite.
- (3) Când Comisia consideră că o neregularitate nu a fost corectată sau că o parte sau întreaga operație nu justifică fie numai o parte, fie întreaga asistență acordată acesteia, Comisia trebuie să examineze corespunzător cazul și să solicite țării beneficiare să își înainteze comentariile într-o perioadă dată de timp. După examinare, dacă țara beneficiară nu a luat măsurile corective necesare, Comisia poate:
 - (a) să reducă sau să anuleze orice avans;
 - (b) să anuleze o parte sau întreaga asistență acordată măsurii.

Comisia va hotărî măsura corectoare ținând cont de natura neregulii și de existența oricăror scăpări în sistemele de management și control.

- (4) Orice suma greșit plătită trebuie returnată Comisiei de către autoritatea definită în Secțiunea III (9). Dacă această autoritate nu returnează suma datorată Comisiei, țara beneficiară trebuie să ramburseze aceasta sumă Comisiei. Dobânda aplicată conturilor pentru întârzierile de plată trebuie aplicată sumelor nereturnate în conformitate cu regulile specificate în Regulamentul Financiar care guvernează Bugetul Comunității.

Secțiunea IX

Managementul

- (1) Comisia trebuie să ceară țărilor beneficiare:
 - (a) să stabilească de la 1 ianuarie 2000 dar în orice caz nu mai târziu de 1 ianuarie 2002, sistemele de management și control care asigură:
 - implementarea corespunzătoare a asistenței acordată sub acest Memorandum de finanțare, în conformitate cu principiile unui management financiar solid;
 - separarea funcțiilor de management și control;

- că declarațiile de cheltuieli prezentate Comisiei sunt corecte și provin dintr-un sistem contabil bazat pe documente justificative care sunt disponibile pentru verificare;
 - (b) să verifice regulat că măsurile finanțate de Comunitate au fost corect realizate;
 - (c) să prevină neregulile și să ia măsuri împotriva acestora;
 - (d) să recupereze orice sume pierdute ca rezultat al neregulilor sau neglijenței.
- (2) Sistemele de management și control ale țărilor beneficiare trebuie să furnizeze un sistem corespunzător de audituri, cum este definit în Anexa III.4, Apendicele A pentru a permite, în special:
- garantarea închiderii conturilor sintetice ale Comisiei cu înregistrările contabile și cu documentele justificative de la diferitele nivele administrative;
 - verificarea transferurilor fondurilor Comunitate disponibile și a altor fonduri;
 - examinarea planurilor tehnice și financiare ale proiectului, Rapoartele de Progres, procedurile de licitație și contractare la diferitele nivele administrative.

Secțiunea X

Monitorizarea

Țările beneficiare și Comisia trebuie să asigure implementarea și monitorizarea în conformitate cu următoarele prevederi:

- (1) înființarea Comitetelor de Monitorizare trebuie să aibă loc în urma unei înțelegeri între țările beneficiare implicate și Comisie. Autoritățile și organismele desemnate de țara beneficiară, Comisie și, unde este cazul, BEI și/sau alte instituții cofinanțatoare, vor fi reprezentate în aceste Comitete. Vor fi de asemenea reprezentate în asemenea Comitete și autoritățile regionale sau locale și societățile private, în cazul în care acestea au competența necesară pentru executarea unui proiect și dacă sunt direct implicate în acest proiect.
- (2) Monitorizarea va fi făcută pe baza unor proceduri de raportare convenite în comun, verificare prin sondaj și, dacă este necesar, prin înființarea unor comitete ad hoc. Indicatorii se vor referi la caracterul specific al proiectului și la obiectivele acestuia. Aceștia vor fi stabiliți în așa fel încât să arate stadiul atins în executarea măsurii în relație cu planul și obiectivele propuse inițial, și progresul realizat în domeniul managementului și în alte probleme legate de acesta.
- (3) (a) Pentru fiecare măsură, Coordonatorul Național ISPA trebuie să înainteze Comisiei Rapoarte de Progres în ultimele de 3 luni până la sfârșitul fiecărui an întreg de implementare.

(b) Pentru întâlnirile Comitetelor de Monitorizare, Coordonatorul Național ISPA trebuie să înainteze Rapoarte de progres conform modelului standard furnizat de Comisie. Raportul trebuie să intre în posesia Comisiei cu 15 zile lucrătoare înaintea întâlnirii programate.

(4) Pe baza rezultatelor monitorizării și ținând cont de comentariile Comitetului de Monitorizare, Comisia va ajusta sumele și condițiile de acordare a asistenței aprobate inițial, ca și planul financiar prevăzut, dacă este necesar, la propunerea țărilor beneficiare.

Comisia va întocmi aranjamentele corespunzătoare pentru aceste modificări, în funcție de natura și importanța lor.

Secțiunea XI

Transparența în adjudecarea contractelor

(1) Procedura care trebuie urmată pentru acordarea contractelor de lucrări, achiziții sau servicii, va respecta principiile cheie stabilite în Titlul IX al Regulamentului Financiar aplicabil bugetului general al Uniunii Europene.

(2) (a) Participarea la procedurile de licitație trebuie să fie deschisă și pe baze egale pentru toate persoanele fizice sau juridice pentru care este aplicabil Tratatul și tuturor persoanelor fizice sau juridice din țările beneficiare ISPA;

Prin urmare se va cere ofertanților să își declare naționalitatea și să prezinte în sprijinul acestora probe normal acceptate de propria legislație.

(b) În cazurile justificate corespunzător cum ar fi cofinanțarea de la IFI și după o examinare făcută din timp de Comitetul de Management ISPA, Comisia poate permite naționalilor unor terțe țări să participe la licitația pentru contracte.

(3) (a) Țările beneficiare vor lua toate măsurile necesare pentru a asigura o participare cât mai mare posibilă. Pentru aceasta și când este cerută de valoarea contractelor, ele trebuie să asigure publicarea în avans a invitației de participare la licitație, în Jurnalul Oficial al Comunității Europene și în Monitorul Oficial din țările beneficiare.

(b) Se vor elimina de asemenea orice practici discriminatorii și specificații tehnice care pot să limiteze participarea pe baze egale a tuturor persoanelor fizice sau juridice din Țările Membre sau din țările beneficiare.

(c) În plus, informația trebuie lansată pe Internet într-o formă transparentă.

- (4) Procedurile detaliate privind licitațiile și contractele sunt stabilite în Sistemul Descentralizat de Implementare (DIS), manual înființat pentru programul Phare.

Secțiunea XII

Transparența în contabilitate și în rapoartele proiectelor

Țara beneficiară trebuie să se asigure că, pentru măsura la care se referă Memorandumul de finanțare, toate organismele publice sau private implicate în managementul și implementarea operațiilor au fie un sistem separat de contabilitate fie o codificare contabilă adecvată a tuturor tranzacțiilor implicate, ceea ce va facilita verificarea de către Comisie și de către autoritățile naționale de control, a cheltuielilor efectuate. De asemenea, trebuie să se asigure că toate cheltuielile sunt corect atribuite proiectului în cauză.

Autoritățile responsabile vor asigura disponibilitatea tuturor documentelor justificative cu privire la cheltuielile pentru fiecare proiect pe o perioadă de 5 ani efectuarea ultimei plăți pentru proiectul respectiv.

Secțiunea XIII

Evaluarea ex-post

Prin evaluarea ex-post se va analiza utilizarea resurselor cât și randamentul și eficiența asistenței și a impactului său, ca și factorii ce contribuie la succesul sau eșecul implementării măsurilor și a realizărilor și rezultatelor.

După finalizarea măsurilor, Comisia și țările beneficiare vor evalua apoi modul în care acestea au fost îndeplinite, inclusiv randamentul și eficiența utilizării resurselor. Evaluarea va cuprinde și impactul real al implementării lor pentru a stabili dacă obiectivele inițiale au fost atinse. Printre altele, această evaluare se va referi și la contribuția măsurilor la implementarea politicilor Comunității în domeniul mediului sau contribuția acestora la politicile privind rețeaua Trans – Europeană extinsă și transportul în comun. De asemenea, ele vor evalua și impactul măsurilor asupra mediului.

**Prevederi care guvernează eligibilitatea cheltuielilor
pentru măsurile asistate prin ISPA**

**Secțiunea I
Domeniul cheltuielilor**

ISPA acordă asistență pentru următoarele măsuri:

- (1) Proiecte de mediu care dau posibilitatea țărilor beneficiare să se alinieze la cerințele legilor Comunității privind protecția mediului și cu obiectivele Parteneriatului de Preaderare;
- (2) Proiectele de infrastructură în transport, care promovează o mobilitate susținută și, în particular, cele care constituie proiecte de interes comun în baza criteriilor Deciziei Nr. 1692/96/EC² și acelea care permit țărilor beneficiare să se conformeze obiectivelor Parteneriatului de Preaderare; acesta include interconectarea și interoperabilitatea rețelelor naționale ca și Rețelele Trans-Europene împreună cu accesul la aceste rețele;
- (3) Studii preliminare, evaluări și măsuri de asistență tehnică inclusiv acțiunile de informare și publicitate legate de proiectele eligibile. Acestea include asistență tehnică și administrativă în beneficiul mutual al Comisiei și al țărilor beneficiare, care nu cad în mod normal în sarcina administrației publice naționale, acoperind identificarea, pregătirea, managementul, monitorizarea, auditul și supervizarea proiectelor.

Regulile specificate în Secțiunile de la II la XII de mai jos referitoare la proiectele listate la punctele 1 și 2 de mai sus sunt totuși aplicate prin analogie și deciziilor pentru proiectele listate la punctul 3.

² Decizia Nr. 1692/96/EC a Parlamentului European și a Consiliului din 23 iulie 1996 privind directivele Comunității pentru dezvoltarea rețelei de Transport Trans-European

Secțiunea II

Definiții și concepte de bază

1. Conceptul de proiect, etape ale proiectului și grupurile de proiecte

În scopul prevăzut de acest document, se vor aplica următoarele definiții:

- (a) un “proiect” reprezintă o serie de lucrări indivizibile economic în scopul atingerii unei funcții tehnice precise și cu un scop clar identificat.
- (b) o “etapă independentă tehnic și financiar” reprezintă o etapă care poate fi identificată ca operațională în întregul său.
O etapă poate acoperi de asemenea studiile preliminare, de fezabilitate sau tehnice necesare pentru îndeplinirea unui proiect.
- (c) pot fi grupate proiectele care îndeplinesc următoarele condiții:
 - trebuie să fie localizate în același curs de apă sau arie de captare sau să fie situate de-a lungul aceluiași coridor de transport;
 - trebuie cuprinse în același plan global privind cursul de apă sau aria de captare sau coridorul, în scopuri bine identificate;
 - trebuie supervizate de un organism responsabil pentru coordonarea și monitorizarea grupului de proiecte în cazurile în care proiectele sunt derulate de autorități competente diferite.

2. “Organismul responsabil cu implementarea”

- (a) pentru proiectele finanțate prin ISPA “organismul responsabil cu implementarea” este organismul responsabil cu licitațiile și contractările. Acest organism este specificat în Anexa I, punctul 3, a Memorandumului de finanțare .
Ca o consecință, orice schimbare a “organismului responsabil cu implementarea” unui proiect trebuie să fie aprobată de către Comisie printr-un Memorandum de finanțare.
- (b) În mod normal prin acest organism se înțelege beneficiarul final al asistenței acordată prin ISPA. Numai acest organism efectuează cheltuieli eligibile.
- (c) Totuși, acest organism poate delega implementarea altui organism care poate de asemenea să efectueze cheltuieli eligibile. În asemenea cazuri, Comisia trebuie informată de tipul delegărilor propuse și trebuie să primească o copie a documentelor relevante.

3. Conceptul de “administrație publică”

Administrația publică poate cuprinde următoarele trei niveluri de guvernământ :

- Organisme de guvernământ centrale (nivel național);
- Organisme de guvernământ regionale;
- Organisme de guvernământ locale.

În plus, acest concept poate include și organismele a căror activitate poate intra într-un cadru legal sau administrativ în virtutea faptului că sunt privite ca echivalentul unor organisme publice.

4. Implementarea și perioada de implementare a unui proiect

- (a) implementarea unui proiect cuprinde toate etapele de la planificarea preliminară (incluzând studiul variantelor) până la finalizarea proiectului aprobat și la măsurile de publicitate pentru un proiect asistat;
- (b) Memorandumul de finanțare se poate aplica uneia sau mai multor etape mai sus menționate;
- (c) perioada de implementare a proiectului reprezintă, ca regulă generală, perioada necesară pentru finalizarea etapelor sus-menționate până la momentul de timp la care proiectul devine complet operațional și la care obiectul fizic descris în Memorandumul de finanțare a fost finalizat/definitivat.

5. Evidenta documentelor și transparența

Orice cheltuială declarată Comisiei trebuie să se bazeze pe înțelegeri legale obligatorii și/sau pe documente. Este imperativă existența unei evidențe documentare corespunzătoare.

În scopul maximizării transparenței și pentru a permite controlul Comisiei și/sau al autorității naționale competente de control financiar asupra cheltuielilor, fiecare țară beneficiară trebuie să se asigure că orice organism implicat în managementul și implementarea proiectelor a stabilit o evidență contabilă separată privitoare la proiectul descris în Memorandumul de finanțare.

6. Cheltuieli

Cheltuielile trebuie raportate la plățile certificate și efectiv făcute de către organismul responsabil cu implementarea, susținute de facturi plătite sau documente contabile cu valoare probativă echivalentă.

Documentul contabil cu valoare probativă echivalentă reprezintă orice document transmis de către autoritatea definită la punctul 2 al acestei Secțiuni pentru a demonstra că intrările contabile oferă o imagine adevărată și corectă a tranzacțiilor reale implicate, în concordanță cu practicile contabile standard. Este necesară o aprobare prealabilă a Comisiei când se folosesc documente contabile cu valoare probativă echivalentă.

Secțiunea III

Principalele categorii de cheltuieli eligibile

Ca regulă generală cheltuielile legate de:

- studiile de fezabilitate;
- planificare și proiectare, inclusiv studiul de impact asupra mediului;
- pregătirea terenului;
- construcții;
- utilaje și instalații implicate permanent în proiect;
- testare și instruire;
- managementul proiectului;
- măsuri compensatorii și de reducere a impactului asupra mediului;
- alte tipuri de cheltuieli specificate în Memorandumul de finanțare;
- măsuri luate ca urmare a prevederilor Anexei III.6 privind informarea și publicitatea.

sunt subiecte eligibile pentru competentele prezentate mai jos.

Secțiunea IV

Studii de fezabilitate, planificarea și proiectarea proiectului

1. Cheltuieli legate de studiile de fezabilitate, planificarea și proiectarea proiectelor

- (a) Cheltuielile legate de studiile de fezabilitate, planificare incluzând studiile privind impactul asupra mediului, expertize legate de proiect și proiectarea proiectelor sunt, ca regulă generală, eligibile, cu condiția ca aceste cheltuieli să fie direct legate de unul sau mai multe proiecte și aprobate în mod special printr-un Memorandumul de finanțare;
- (b) În acele cazuri, când mai multe proiecte se derulează printr același contract sau când autoritatea responsabilă cu implementarea exercită funcțiile de mai sus pe cont propriu, acestea trebuie contabilizate printr-un sistem contabil separat și transparent al proiectului, bazat pe documente contabile sau pe documente cu valori probative echivalente (de exemplu cu ajutorul sistemul de alocare a timpului).

2. Implicarea administrației publice

În acele cazuri în care funcționarii din administrația publică sunt implicați în activitățile menționate la punctul 1(a) al acestei Secțiuni, cheltuielile pot fi acceptate ca eligibile de către Comisie, în cazuri clar justificate și în concordanță cu următoarele criterii:

- funcționarul a renunțat temporar la statutul său de funcționar în administrația publică;
- cheltuielile trebuie să aibă la bază un contract privind unul sau mai multe proiecte specificate; în cazul în care un contract se referă la mai multe proiecte, costurile

- trebuie să fie alocate într-un mod transparent (de exemplu cu ajutorul programărilor în timp);
- cheltuielile trebuie să fie direct legate cu unul sau mai multe proiecte individuale avute în vedere;
 - contractul trebuie să fie limitat în timp și nu trebuie să depășească data limită stabilită pentru finalizarea proiectului;
 - sarcinile care trebuie îndeplinite pentru acel contract nu trebuie să acopere atribuții administrative generale, ca cele specificate în Secțiunea VIII, punctul 1;
 - dispozițiile nu trebuie să fie folosite pentru a ocoli procedurile de achiziții publice ale Comunității.

Secțiunea V

Pregătirea terenului și construcțiile

- a) În acele cazuri în care autoritatea responsabilă cu implementarea execută pregătirea terenului și lucrările de construcție sau părți din acestea, pe cont propriu, costurile trebuie contabilizate printr-un sistem contabil separat și transparent al proiectului bazat pe documente contabile sau pe documente cu valoare probativă echivalentă.

În cazul în care sunt implicați funcționari ai administrației publice, se aplică prevederile specificate în Secțiunea IV, punctul 2.

- b) Costurile eligibile trebuie să includă doar costurile reale apărute după datele specificate în Secțiunea X, punctul 1 și legate direct de proiect. Costurile eligibile pot include toate sau numai unele din următoarele categorii:
- costuri privind munca (salarii brute și nete)
 - cheltuieli pentru utilizarea durabilă a echipamentelor pe perioada construcțiilor;
 - costuri de producție folosite pentru implementarea proiectului;
 - costuri de funcționare și alte categorii de cheltuieli, dacă sunt în mod specific justificate; acestea trebuie alocate în mod echitabil, în concordanță cu standardele contabile general recunoscute;
 - cheltuielile de funcționare impuse nu sunt eligibile în cazul în care autoritatea menționată la punctul (a) de mai sus este inclusă în administrația publică.
- c) Ca regulă generală costurile trebuie să fie evaluate la prețul pieței.

Secțiunea VI

Achiziții, închirieri de echipamente și active necorporale (licențe, software etc.)

1. Echipamentul durabil care este parte a cheltuielilor de capital din cadrul proiectului
- a) Cheltuielile privind achizițiile sau producția de utilaje și echipamente care vor fi permanent instalate și fixate în proiect sunt eligibile dacă acestea sunt prinse în

inventarul echipamentului durabil de către autoritatea specificată la Secțiunea II (2) și sunt considerate ca și cheltuieli de capital, în concordanță cu convențiile standard de contabilitate;

- b) Fără a prejudicia Secțiunea IX (3), închirierea acestor echipamente este considerată ca parte a costurilor de operare și este neeligibilă.

2. Achizițiile de active acorporale

Achizițiile și utilizarea activelor acorporale, ca de exemplu patentele, sunt eligibile dacă sunt necesare pentru implementarea proiectului.

3. Echipamente utilizate pentru implementarea proiectului

- (a) În cazul în care autoritatea responsabilă cu implementarea execută pregătirea terenului și lucrările de construcție, sau o parte din acestea, pe cont propriu, cheltuielile privind achizițiile sau producția echipamentelor care sunt angajate pe perioada fazei de implementare a proiectului, nu sunt eligibile.
- (b) Echipamentele durabile, care sunt în mod expres achiziționate sau produse pentru implementarea proiectului, pot fi considerate eligibile dacă acestea sunt fără valoare economică ori distruse după folosință și dacă sunt specificate în Memorandumul de finanțare.

4. Echipamentele durabile utilizate de administrația publică

- (a) Cheltuielile privind achiziția sau închirierea de echipamente durabile utilizate de administrația publică nu sunt eligibile.
- (b) Fără a prejudicia Secțiunea VIII (2) sau (3), cheltuielile privind echipamentul sau cele necesare pentru închirierea acestuia, utilizat de administrația publică ca urmare a sarcinilor privind monitorizarea și supervizarea, pot fi eligibile numai cu acordul Comisiei.

Secțiunea VII

Achiziționarea terenului și taxa pe valoarea adăugată

Achiziționarea terenului și taxa pe valoarea adăugată (TVA) nu sunt eligibile.

Secțiunea VIII

Cheltuieli administrative

1. Principii generale

Ca regulă generală, cheltuielile administrației publice, inclusiv salariile funcționarilor de la nivel național, regional și local nu sunt eligibile pentru asistență (inclusiv asistență tehnică), cu excepția cheltuielilor clar fundamentate provenite din obligațiile

ce revin pentru realizarea controalelor financiare, monitorizării financiare și fizice, evaluării și prevenirii neregulilor și cheltuielile care intră sub incidența obligațiilor de recuperare a sumelor pierdute.

Cu excepția Fondului Național, costurile care includ salariile legate de angajarea temporară, la inițiativa Comisiei, a personalului temporar, fie funcționari publici, fie proveniți din sectorul privat pentru lucrări privind managementul, urmărirea, evaluarea și controlul sunt eligibile prin măsuri de asistență tehnică așa cum sunt definite în Secțiunea I (3).

Echipamentului pentru monitorizare poate fi eligibil dacă este permis în mod specific printr-o măsură de asistență tehnică menționată în Memorandumul de finanțare.

2. Comitetul de organizare și monitorizare

- a) Fără a prejudicia punctul 1 de mai sus, cheltuielile apărute în organizarea procesului de monitorizare sunt eligibile prin prezentarea unor documente justificative;
- b) Ca regulă generală, costurile permise includ una sau mai multe dintre următoarele categorii:
 - servicii de traducere;
 - închirierea de săli de conferință și aranjamentele auxiliare;
 - închirierea de echipamente audio-video și alte echipamente electronice necesare;
 - procurarea documentației și facilităților aferente;
 - taxe pentru participarea experților;
 - cheltuieli pentru călătorii.
- c) Salariile și alocațiile pentru funcționarii din administrația publică intervenite în acest context nu sunt eligibile.

3. Întâlniri la cererea Comisiei

Regulile prevăzute la punctul 2 de mai sus pot fi aplicate prin analogie la organizarea de întâlniri ad-hoc la cererea Comisiei.

Secțiunea IX Alte tipuri de cheltuieli

1. Managementul și supervizarea proiectului

Cheltuielile referitoare la managementul și supervizarea proiectului sunt, ca regulă generală, eligibile. Sunt aplicate prevederile specificate în Secțiunea IV (1) și (2).

2. Costuri financiare

Orice tip de costuri financiare legate de realizarea proiectului nu sunt eligibile; aceasta privesc în particular dobânzile pentru finanțarea intermediară, comisioane bancare, comisioane de garanție, etc.

Garanțiile bancare legate de împrumuturile bancare folosite pentru finanțarea proiectului pot fi eligibile cu acordul Comisiei.

3. Tehnici financiare care nu implică un transfer imediat al activelor proprii

Fără a prejudicia punctul 2, tehnicile financiare, care nu necesită implicarea imediată a transferului activelor proprii pot fi considerate eligibile, dacă sunt justificate și aprobate în Memorandumul de finanțare.

Țările beneficiare trebuie să demonstreze, printr-o analiză a riscurilor, că tehnicile folosite sunt mai avantajoase din punct de vedere economic decât achiziționarea directă a unor bunuri.

4. Cheltuieli de operare, costuri curente ale proiectelor asistate

- a) Orice tip de costuri de operare apărute după finalizarea proiectului nu sunt eligibile;
- b) Ca excepție la punctul (a) mai sus menționat, cheltuielile pentru pregătirea personalului pentru operare și testarea proiectului și a echipamentelor pot fi luate în considerare ca și cheltuieli eligibile pentru o anumită perioadă, definită în Memorandumul de finanțare.
- c) Principiile definite la punctele a) și b) menționate mai sus sunt valabile de asemenea pentru o componentă individuală completă a unui proiect sau a unui grup de proiecte, chiar și în cazul în care întregul proiect nu a fost încă finalizat.

5. Măsuri de publicitate și informare

Cheltuielile pentru măsurile luate în conformitate cu prevederile Anexei III.6 privind informarea și publicitatea sunt eligibile.

Secțiunea X Perioada de eligibilitate

1. Limita inițială de timp privind eligibilitatea

Limita inițială de timp privind eligibilitatea este evaluată diferențiat în conformitate cu următoarele situații:

- a) Când selecția proiectului, licitația și contractarea de către țările beneficiare face obiectul aprobării ex-ante a Comisiei³, cheltuielile sunt eligibile pentru asistență de la data la care Memorandumul de finanțare al proiectului este semnat de Comisie.

În caz exceptional, când finanțarea proiectului este realizată printr-o combinație fie de la BEI fie de la alta instituție finanțatoare și grantul ISPA, cheltuielile sunt eligibile pentru asistență de la data încheierii acordului cu BEI sau cu altă instituție finanțatoare, pentru fiecare proiect în parte. Ca regulă generală, această dată nu trebuie să fie mai devreme de 6 luni de la data menționată la primul subparagraf. Sunt obligatoriu necesare următoarele condiții:

- Lucrările și contractele pentru care se aplică prevederile trebuie să fie identificate în Memorandumul de finanțare;
- BEI sau altă instituție finanțatoare certifică respectarea prevederilor Articolelor 108 (2), 109 (2) și (3), 114 (1), 115, 117 și 118 ale Regulamentului Financiar aplicabil bugetului general al Comisiei Europene.

În cazurile de mai sus, ca regulă generală, Comisia dispune aplicarea, după examinarea de către Comitetul de Management ISPA, a prevederilor Articolului 114 (2) din Regulamentul Financiar aplicabil bugetului general al Comisiei Europene.

- b) După decizia Comisiei de a acorda sprijin agențiilor de implementare ale țărilor candidate pe baze descentralizate⁴, cheltuielile sunt eligibile pentru asistență de la data la care aplicația ajunge la Comisie (serviciul ISPA) cu condiția ca aplicația să poată fi considerată completă.

Plățile făcute înainte de data specificată la punctele a) și b) de mai sus sunt neeligibile.

2. Modificări ale proiectelor

- a) Orice modificare a unui proiect aprobat, care este egală sau mai mare de 5 milioane Euro ori de 20% din costul total al acestuia, oricare ar fi mai mic, trebuie considerată o modificare substanțială a proiectului. Modificările majore ale obiectelor fizice ale proiectelor care schimbă natura acestuia sunt de asemenea tratate ca fiind “substanțiale”.
Regulile stabilite la paragraful 1, se aplică și pentru eligibilitatea cheltuielilor privind modificările de mai sus.
- b) Pentru orice altă modificare a proiectului, cheltuielile privind noi elemente fizice suplimentare sau extinse sunt eligibile din momentul în care cererea de modificare este primită de Comisie (serviciul ISPA).
- c) Cererea pentru modificări și informațiile relevante atașate la aceasta pot fi prezentate Comitetului de Monitorizare. Înregistrarea cererii și a materialelor depuse trebuie să fie făcută în minuta întâlnirii.

³ Vezi Articolul 12.(1), Regulamentul Consiliului (EC) nr. 1266/99 din 21 iunie 1999

⁴ Vezi Articolul 12.(2), Regulamentul Consiliului (EC) nr. 1266/99 din 21 iunie 1999

3. Timpul limită final privind eligibilitatea

- a) Data finală a eligibilității este specificată, ca regulă generală, în Articolul 4, paragraful 3 al Memorandumului de finanțare.
- b) Data finală depinde de plățile făcute de către autoritatea responsabilă cu implementarea.
- c) Data finală a eligibilității este prevăzută în Memorandumul de finanțare respectiv. După ce aceasta dată a expirat, beneficiarul dispune de o perioadă de șase luni pentru a supune Comisiei solicitarea de plată finală împreună cu raportul final și o notificare, așa cum este prevăzut în Secțiunea III (6) a Anexei III.1 și în Apendicele B al Anexei III.4 a Memorandumului de finanțare.
- d) Comisia nu poate extinde această perioadă de șase luni.

Secțiunea XI Solicitările de plată

Solicitările de plată prezentate Comisiei de către țările beneficiare au la bază facturile deja plătite, așa cum sunt definite în Secțiunea II punctul 6.

În cazul lucrărilor angajate de către un concesionar sau un organism echivalent, autoritatea guvernamentală responsabilă trebuie să certifice corectitudinea cheltuielilor. Solicitățile de plată trebuie să fie înregistrate și certificate de către Responsabilul Național cu Autorizarea. Solicitățile sunt apoi înaintate Comisiei prin intermediul Delegației Comisiei.

Secțiunea XII Alte elemente specificate în detaliu

- (1) Orice întrebări apărute, care nu sunt explicit specificate în principiile referitoare la eligibilitatea cheltuielilor în cadrul proiectelor finanțate prin ISPA, trebuie discutate cu Comisia. Comisia se va strădui să răspundă întrebărilor în mod deschis, în spiritul înscris în aceste principii și cu referire la principiile stabilite pentru Fondurile de Coeziune.
- (2) În cazul conflictelor între aceste principii și regulile naționale de eligibilitate, principiile prezentate mai sus trebuie să primeze.

Model pentru solicitările de plată și raportare privind
progresele financiare și fizice

INSTRUMENT STRUCTURAL PENTRU POLITICI DE PREADERARE – ISPA
SOLICITARE DE PLATĂ

A. TIPUL PLĂȚII

Plăți peste 80%

Plăți intermediare

Plăți ale balanței finale

B. FONDUL NAȚIONAL / IDENTIFICAREA CONTULUI

Nume:

Adresă:

Contact:

Telefon:

Fax:

E-mail:

Numele băncii:

Adresa băncii:

Cod poștal:

Oraș:

Numărul contului:

Codul scurt:

C. MĂSURI

Titlul Măsurii:

Codul Măsurii ISPA:

Codul național de referință:

Nr. Memorandumului de finanțare curent:

Data:

D. AUTORITATEA RESPONSABILĂ CU IMPLEMENTAREA

Nume:

Adresă:

Cod poștal

Oraș::

Nume de contact:

Telefon:

E-mail:

E. CHELTUIELI INTERVENITE ȘI PLĂȚI ISPA

- a) cheltuieli eligibile confirmate la data:
 b) în această solicitare de plată:
 c) = a)+b) cheltuieli cumulative la data:
 d) plăți cerute de această aplicație:
 e) = d)/b) % din cheltuielile confirmate:
 Totalul plăților ISPA primite de către Fondul Național (NF)
 până la data:

F. CHELTUIELILE ELIGIBILE CURENTE PE CATEGORII Moneda: Euro

Categorii de cheltuieli *	Cheltuieli în Memorandumul de finanțare curent	Cheltuieli confirmate anterior	Cheltuieli confirmate în această solicitare de plată până la data:	Totalul cheltuielilor confirmate	Rata de execuție financiară
	(1)	(2)	(3)	(4)=(2)+(3)	(5)=(4)/(1)
Taxe de proiectare					
Pregătirea terenului					
Principalele lucrări					
Utilaje și echipamente					
Asistență tehnică					
Supervizare					
Alte					
Total					

* Așa cum se arată în tabelul 9.1. al formularului aplicației pentru asistență sau așa cum specifică modificările acestuia.

O lista suplimentară la contract poate fi potrivită.

G. INDICATORII FIZICI AI EXECUȚIEI

Tipul lucrării *	Indicatori fizici *		Execuția fizică până la data plăților anterioare	Până la (data)	Până la (data)	Rata execuției fizice %
	Unitatea	Cantitate		Execuția fizică referitoare la această solicitare de plată	Execuția fizică referitoare la solicitarea totală înaintată	

* Așa cum este arătat în tabelul 15.1 al formularului aplicației pentru asistență sau așa cum specifică modificările acestuia

O lista suplimentară la contract poate fi potrivită.

H. SCURTĂ DESCRIERE A LUCRĂRILOR EFECTUATE

I. CONDIȚII SPECIFICE PRIVITOARE LA MĂSURILE ARTICOLULUI 8 AL MEMORANDUMULUI DE FINANȚARE (M.F.)

Referitor la condiții specifice, dacă acestea există, și modul în care acestea au fost îndeplinite

J. OBSERVAȚII ȘI RECOMANDĂRI ALE AUTORITĂȚILOR DE INSPECȚIE NAȚIONALE SAU COMUNITARE (Anexa III.1a M.F.)

Precizați câteva observații și recomandări sumare dacă există (cu referiri complete la sursa acestora), și modul în care acestea au fost îndeplinite.

K. PROBLEME TEHNICE, FINANCIARE ȘI LEGISLATIVE (Anexa III.1 a M.F.)

Referitor la orice probleme care pot apărea în implementarea măsurilor, incluzând devieri de la planul financiar original și explicații cu privire la acțiunile întreprinse pentru corectare.

I. MĂSURI ADOPTATE ÎN SCOPUL INFORMĂRII CU PRIVIRE LA ASISTENȚA OFERITĂ DE COMUNITATE		
Panouri ridicate la locul execuției?	Da	Nu
Mijloacele folosite pentru informarea publicului asupra măsurilor în cauză:		
Presa	Televiziune	Radio
Alte mijloace audio-vizuale		
Tipul documentației scrise, disponibile pentru public		

M. CONFIRMAREA RESPONSABILITĂȚII NAȚIONALE CU AUTORIZAREA	
Declar că cheltuielile eligibile confirmate, se referă la articolele deja plătite și la investițiile aprobate, care nu corespunde cu schimbări ale măsurilor ori lucrări în afara măsurilor descrise, și că evidențele documentare originale această plată, indicată în liste suplimentare, au fost păstrate de aceasta entitate sau de autoritatea de implementare, ștampilată corect și disponibile pentru consultare în scopul verificării.	
Data:	Semnatura și autentificarea

ANEXA LA SOLICITAREA DE PLATĂ

FACTURI

Data:

Furnizor și Contract	Factura nr.	Data	Chitanța nr.	Data	Valoare	Observații
Total						

copii ștampilate corect ale evidențelor contabile referitoare la cheltuielile trebuie anexate la copia solicitării de plată transmisă Responsabilului Național cu Autorizarea

VERIFICĂRI ȘI CONTROALE EFECTUATE (ANEXA III.1 la M.F.)	

Controlul fizic al lucrărilor	Data: Concluzii:	Instituția responsabilă:
	Data: Concluzii:	Instituția responsabilă:
	Data: Concluzii:	Instituția responsabilă:
Controlul financiar:	Data: Concluzii:	Instituția responsabilă:
	Data: Concluzii:	Instituția responsabilă:
	Data: Concluzii:	Instituția responsabilă:

Model pentru formularul ce va fi înaintat Comitetului de Monitorizare

FORMULAR DE MONITORIZARE ISPA**A. IDENTIFICAREA MĂSURII**

Numele Măsurii:

Autoritatea responsabilă cu implementarea:

Codul ISPA al Măsurii:

Memorandum de Finanțare nr.:

Data:

Procentul sprijinului ISPA:

B. EXECUȚIA FINANCIARĂ PLANUL DE PLĂȚI

Anul	Total costuri eligibile		Plăți efectuate		Cheltuieli viitoare		Total cheltuieli		Diferențe/ cost total % (9)=((7)-(2)) / total (2)
	Estimarea acceptată inițial (1)	Estimarea acceptată în prezent (2)	(până în prezent) (3)	% (3)/(2) (4)	(de la data) (5)	(%) (5)/(2) (6)	(7)=(3)+(5) (7)	(%) (7) / (2) (8)	
2000									
2001									
2002									
2003									
2004									
2005									
2006									
Total									

Schimbare propusă în Planul Financiar

Da ☐Nu ☐

Transmisă deja la Comisia Europeană în data de:

Urmează a fi transmisă Comisiei Europene în data de:

Va fi prezentată Comitetului de Monitorizare (anexați planul și motivele modificării lui)

C. EXECUȚIA PE CATEGORII DE CHELTUIELI

Categoria de cheltuieli (ca în solicitarea de plată) *	Decizia curentă	Plăți efectuate		Cheltuieli viitoare		Total cheltuieli	
		(până în prezent)	(%) (2) / (1)	(de la data)	(%) (4) / (1)	(6)=(2)+(4)	(%) (6) / (1)
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Proiectare							
Organizare de șantier							
Lucrări							
Utilaje și echipamente							
Asistență tehnică							
Supervizare							
Altele (specificări)							
Total							

*este de dorit și o defalcare pe contract

D. EXECUTIA FIZICĂ

[illegible]

*este de dorit și o defalcare pe contract

E. MOTIVE PENTRU ÎNTÂRZIERE ȘI DIFERENȚE

F. DATA PREVĂZUTĂ PENTRU FINALIZARE	
-------------------------------------	--

În Memorandumul de Finanțare inițial:

În Memorandumul de Finanțare actual:

Data prevăzută pentru finalizare:

Data modificată ce urmează a fi propusă la Comitetul de Monitorizare:

De anexat, dacă este necesar, informații referitoare la:

- Adjudecarea contractelor;
- Aspecte legate de protecția mediului;
- Condiții stabilite în Memorandumul de Finanțare;
- Probleme apărute pe parcurs.

Model pentru introducerea modificărilor

PROPUNERE DE MODIFICARE ISPA

Autoritatea Responsabilă cu implementarea:

1. IDENTIFICAREA MĂSURII

Numele Măsurii:

Autoritatea Responsabilă cu implementarea:

Codul ISPA al Măsurii:

Memorandum de Finanțare nr.:

Data:

Procentul sprijinului ISPA:

2. SCHIMBAREA DATEI DE FINALIZARE A MĂSURII

Data curentă:

Data propusă pentru finalizare:

3. SCHIMBĂRI PROPUSE ÎN PLANUL FINANCIAR (*)**Euro**

	Cheltuieli eligibile totale conform Memorandumului de finanțare în vigoare	Cheltuieli eligibile efectuate sau previziuni pentru cheltuielile totale
2000		
2001		
2002		
2003		
2004		
2005		
2006		
Total		

Solicitare de creștere a asistenței

Da

☐

Nu

☐

Suma solicitată ca și creștere (Euro)

(*) de anexat Planul Finaciar modificat

4. MODIFICĂRI ÎN COSTURILE ELIGIBILE ALE MĂSURII

Categoria cheltuielii	Costuri totale eligibile curente	Modificarea solicitată	Costuri totale eligibile propuse
Proiectare			
Organizare de șantier			
Lucrări			
Utilaje și echipamente			

ACORD PRIVIND CERINȚELE MINIME PENTRU CONTROLUL FINANCIAR APLICABIL MĂSURILOR ASISTATE PRIN ISPA

Secțiunea 1

Acordul privind Cerințele Minime pentru Controlul Financiar Aplicabil Măsurilor Asistate prin ISPA (denumit de aici încolo CMCF) se aplică asistenței financiare furnizate în baza prezentului Memorandum de finanțare și sunt implementate de către administrația țării beneficiare.

Secțiunea 2

1. Sistemele de control și management ale țării beneficiare trebuie:
 - a. Să asigure implementarea corespunzătoare a asistenței în concordanță cu obiectivele managementului financiar adecvat;
 - b. Să furnizeze o certificare corespunzătoare a validității solicitărilor pentru plățile intermediare și plata finală, bazată pe cheltuielile efectuate;
 - c. Să furnizeze un sistem de audit corespunzător;
 - d. Să specifice instituțiile și responsabilitățile și, în particular, controlul efectuat la diferite nivele pentru a asigura validitatea certificării;
 - e. Să faciliteze identificarea posibilelor puncte slabe sau riscuri ce pot apărea în executarea acțiunilor și a proiectelor;
 - f. Să stabilească măsurile corective necesare pentru eliminarea punctelor slabe, riscurilor sau neregulilor identificate pe parcursul execuției proiectului, în particular în ceea ce privește managementul financiar.
2. Pentru atingerea obiectivelor CMCF un sistem de audit corespunzător este cel care îndeplinește cerințele menționate în Apendicele A.

Secțiunea 3

1. Țările beneficiare trebuie să organizeze controale periodice sau finale ale Măsurilor și proiectelor (denumite de în continuare controale), efectuate în particular pentru:
 - a. a verifica eficiența sistemelor de management și control în vigoare;
 - b. a verifica selectiv, pe baza analizei riscului, declarațiile de cheltuieli de la diferitele nivele implicate.
2. Țările beneficiare trebuie să organizeze o distribuție egală a controalelor pe parcursul perioadei în cauză.

3. La selecția măsurilor și proiectelor ce vor face obiectul controalelor se va avea în vedere:
- a. Controlul unui eșalon reprezentativ de proiecte în ceea ce privește tipul și mărimea lor;
 - b. factorii de risc identificați de controalele naționale sau ale Comunității;
 - c. concentrarea proiectelor sub tutela unor autorități de implementare sau beneficiari finali, astfel încât principalele autorități de implementare și beneficiarii finali să fie subiectul aceluiași tip de control înainte de finalizarea fiecărui proiect.

Secțiunea 4

Pe parcursul controalelor, țările beneficiare trebuie să urmărească verificarea următoarelor:

- a. aplicării practice și eficacității sistemelor de management și control;
- b. corespondența între înregistrări și documentele justificative la nivelul beneficiarului final și al autorităților intermediare, pentru un număr adecvat de documente contabile;
- c. existența unui sistem de audit adecvat;
- d. naturii și calendarului cheltuielilor relevante (angajamente și plăți) pentru un număr adecvat de cheltuieli, corespunzător cerințelor Comunității, în ceea ce privește caracteristicile fizice aprobate ale proiectului și al lucrărilor executate;
- e. utilizarea proiectului este în concordanță cu cea descrisă în solicitarea de cofinanțare din partea Comunității;
- f. contribuțiile financiare sunt în limitele stipulate în Memorandumul de finanțare și sunt plătite beneficiarului final fără nici un fel de reducere sau întârziere nejustificată;
- g. a fost făcută disponibilă cofinanțarea națională corespunzătoare;
- h. Măsurile cofinanțate au fost implementate în concordanță cu prevederile Memorandumului de finanțare corespunzător măsurii finanțate.

Secțiunea 5

Controalele trebuie să stabilească dacă anumite probleme apărute au un caracter sistematic sau prezintă un risc pentru alții; trebuie de asemenea să identifice cauzele unor astfel de situații, orice examinări ulterioare care sunt necesare și acțiunile corective și preventive necesare.

Secțiunea 6

Fiecare țară beneficiară și Comisia trebuie să se consulte cel puțin o dată pe an în vederea coordonării programelor de control pentru a se putea maximiza efectele benefice ale tuturor resurselor alocate pentru control la nivel național și Comunitar. Aceste consultări trebuie să se refere la tehnicile de analiză a riscului ce vor fi aplicate și trebuie să țină cont

de controalele recente, rapoartele și comunicările autorităților naționale, ale Comisiei și Curții Europene de Conturi.

Secțiunea 7

1. Țările beneficiare trebuie să asigure investigarea și soluționarea corespunzătoare a neregulilor evidente raportate în urma controalelor naționale sau comunitare.
2. Dacă o neregulă evidentă nu a fost soluționată în mod corespunzător în termen de șase luni din momentul în care a fost raportată autorității de implementare în cauză, țara beneficiară trebuie să informeze Comisia, în cazul în care nu a informat-o în condițiile prevăzute Anexei III.5.
3. Pentru paragrafele 1 și 2, “soluționat corespunzător” înseamnă prezentarea de dovezi suficiente, care să demonstreze că neregula nu a existat sau a fost corectată, de către beneficiarul final sau de către autoritatea de implementare în fața persoanei sau a organizației adecvate, responsabilă pentru control în țara beneficiară.
Dacă o anumită neregulă are un caracter sistematic, “soluționat corespunzător” înseamnă adoptarea pașilor necesari pentru corectarea cazurilor care nu au fost identificate în mod individual în cadrul controalelor, pentru a preveni repetarea lor.
4. Dovezile la care se face referire în paragraful 3 pot consta în copii ale înregistrărilor contabile și documentelor relevante sau orice alt document necesar.

Secțiunea 8

1. Țara beneficiară va prezenta Comisiei o declarație elaborată de către o persoană sau organizație independentă de serviciul de implementare, al cărei model indicativ este descris în Apendicele B, nu mai târziu de data solicitării plății finale referitoare la Măsura sprijinită. Declarația va cuprinde concluziile controalelor efectuate în anii precedenți și va furniza concluzii referitoare la validitatea solicitării efectuării plății finale și legalității și regularității operațiunilor, cu evidențierea declarației finale privind cheltuielile.
2. În cazul în care există puncte slabe importante în ceea ce privește managementul și controlul, sau frecvența ridicată a neregulilor înregistrate nu permite furnizarea unei asigurări de ansamblu pentru validitatea solicitării efectuării plății finale, declarația trebuie să se refere la aceste circumstanțe și să furnizeze o evaluare a dimensiunii problemelor și a impactului financiar.
În asemenea cazuri Comisia poate solicita efectuarea unui control în vederea identificării și rectificării neregulilor într-o perioadă specificată de timp.

Secțiunea 9

Țările beneficiare vor informa Comisia până la data de 30 iunie a fiecarui an, iar pentru prima oară până la data de 30 iunie 2002 cel târziu în ceea ce privește aplicarea CMCF în anul calendaristic precedent, cu referire specială la cerințele Secțiunii 2 și incluzând orice completări sau actualizări necesare ale descrierii sistemelor de management și control cerute în Secțiunea IX a Anexei III.1.

Secțiunea 10

Comisia și țara beneficiară trebuie să lucreze împreună pentru a se asigura că obiectivele acestui acord sunt îndeplinite în cadrul aranjamentelor administrative din fiecare țară beneficiară.

Secțiunea 11

1. Persoanele și organizațiile responsabile pentru implementarea operațiunilor cofinanțate de către Comunitate trebuie să se asigure că toate documentele și evidențele contabile necesare pentru control sunt furnizate oficialilor responsabili de efectuarea controlului sau persoanelor împuternicite pentru aceasta.
2. Oficialii responsabili de efectuarea controlului sau persoanele împuternicite pentru aceasta pot solicita să le fie furnizate extrase sau copii ale documentelor sau evidențelor contabile menționate în paragraful 1.

Secțiunea 12

Informațiile colectate pe parcursul controalelor trebuie să fie protejate de secretul profesional, în concordanță cu prevederile relevante ale legislației naționale și Comunitare. Aceste informații nu pot fi comunicate altor persoane decât celor care, conform atribuțiilor lor în cadrul țării beneficiare sau în cadrul instituțiilor Comunitare, trebuie să intre în posesia acestora pentru îndeplinirea atribuțiilor respective.

Secțiunea 13

Oficialii Comisiei Europene trebuie să aibă acces la toate documentele elaborate în scopul efectuării controlului în cadrul CMCF sau la cele referitoare la controale deja efectuate, inclusiv la informațiile stocate în sistemele de procesare a datelor.

Secțiunea 14

Prevederile acestui acord nu împiedică țările beneficiare să aplice procedurile naționale de control mai riguroase decât cele descrise aici.

DESCRIEREA SUCCINTĂ A CERINTELOR REFERITOARE LA INFORMAȚIILE NECESARE PENTRU UN SISTEM DE AUDIT CORESPUNZĂTOR

Un sistem de audit corespunzător, descris în Secțiunea 2 (3), este îndeplinit pentru o anumită formă de asistență când:

1. Evidențele contabile ținute la nivelul de management corespunzător furnizează informații detaliate despre plățile făcute beneficiarilor finali pentru fiecare proiect cofinanțat, inclusiv data înregistrării contabile, suma fiecărei cheltuieli, identificarea documentului justificativ, data și metoda de plată; înregistrările vor fi susținute de documentele justificative necesare (de exemplu facturi).
2. În cazul cheltuielilor ce au doar parțial legătură cu operațiunile cofinanțate de către Comunitate, există justificări suficiente care să demonstreze corectitudinea alocării sumelor între cele cofinanțate de către Comunitate și celelalte operații. Justificări similare există de asemenea pentru toate tipurile de cheltuieli, care sunt recunoscute ca eligibile ca și valoare sau în raport cu celelalte costuri.
3. Planurile tehnice și financiare ale proiectelor, Rapoartele de Progres, documentele privind aprobarea grantului, procedurile de licitație și contractare, etc., sunt păstrate disponibile la nivelul de management adecvat.
4. La raportarea plăților către o autoritate intermediară, informațiile menționate în paragraful 1 sunt adunate într-o declarație de cheltuieli detaliată, care arată pentru fiecare proiect cofinanțat de Comunitate, fiecare cheltuială individuală, în vederea întocmirii sumei totale certificate. Aceste declarații detaliate de cheltuieli constituie documentele de bază pentru înregistrările contabile ale autorităților intermediare.
5. Autoritățile intermediare vor ține înregistrări contabile pentru fiecare proiect în parte și pentru sumele cheltuielilor certificate de fiecare dată de către beneficiarii finali. La raportarea către ofițerul menționat în Secțiunea III (9) a Anexei III, autoritățile intermediare vor prezenta o listă a proiectelor aprobate în cadrul fiecărei forme de asistență, împreună cu informațiile pentru fiecare proiect în parte cuprinzând cel puțin o identificare completă a proiectului și beneficiarului final, data aprobării grantului, sumele alocate și plătite, perioada acoperită de cheltuieli și suma cheltuielilor pe măsuri și subprograme. Aceste informații constituie documentația justificativă a înregistrărilor contabile făcute de autoritățile desemnate și baza pentru pregătirea declarațiilor de cheltuieli care vor fi prezentate Comisiei.
6. În cazul în care beneficiarii finali raportează direct autorității desemnate, declarațiile detaliate de cheltuieli, menționate în paragraful 4, constituie documentația justificativă

pentru înregistrările contabile ale autorității desemnate, care este responsabilă pentru întocmirea listei de proiecte menționată în paragraful 5.

7. În cazurile în care una sau mai multe autorități intermediare intervin între beneficiarul final și autoritățile desemnate, fiecare autoritate intermediară solicită, pentru aria sa de responsabilitate, declarații detaliate ale sumelor cheltuite procesate la un nivel inferior, pentru a fi folosite ca documentație justificativă pentru propriile înregistrări contabile din care va raporta mai sus un rezumat al sumelor cheltuite pentru fiecare proiect în parte.
8. În cazul unor alte moduri de organizare a procedurilor de management și de informare, inclusiv transferurile computerizate de date, toate autoritățile implicate vor obține suficiente informații de la nivelul inferior pentru a își justifica propriile înregistrări contabile și sumele raportate la nivel superior, asigurând în acest fel un sistem de audit corespunzător a rezumatelor sumelor raportate Comisiei pentru fiecare cheltuială și pentru documentele justificative la nivelul beneficiarului final.

MODEL INDICATIV AL DECLARAȚIEI CARE TREBUIE ATAȘATĂ LA SOLICITAREA FINALĂ DE PLATĂ

Către Comisia Europeană
Directoratul General
REGIO

Subiect: <Măsura asistată prin ISPA Nr. și localizarea>

1. Subsemnatul,(se specifică numele, funcția și serviciul), am examinat declarația finală de plată pentru (se indică Măsura asistată prin ISPA și perioada acoperită) împreună cu cererea către Comisie pentru plata sumelor provenite din ajutorul Comunității.

SCOPUL CONTROLULUI

2. Am condus examinarea de control în concordanță cu prevederile CMCF, am planificat și executat examinarea în vederea obținerii unei asigurări rezonabile că declarația finală de cheltuieli și solicitarea de plată a sumelor provenite din ajutorul Comunității nu conțin declarații false..... (Se descriu pe scurt pașii practici de executare a controlului).

OBSERVAȚII

3. Scopul examinării de control a fost îngrădit de următoarele:

(a)

(b)

(c) , etc.

(Se vor indica limitările la examinarea de control, de exemplu probleme sistemice, slăbiciuni de management, lipsa unui audit constant, lipsa documentației ajutătoare, cazurile aflate în proceduri legale, etc.; se va estima suma cheltuielilor afectate de aceste limitări și ajutorul Comunitar corespunzător acestora).

4. Examinarea de control, împreună cu concluziile oricărui alt control național sau din partea Comunității la care am avut acces, au dezvăluit o frecvență joasă/ridică (se va indica corespunzător; dacă este ridicată se va explica) a erorilor/neregulilor. Toate erorile/neregulilor au fost rezolvate satisfăcător de către autoritățile de management și nu par să afecteze suma ajutorului plătit de către Comunitate, cu următoarele excepții:

- (a)
- (b)
- (c) , etc.

(Se indică erorile/neregulile care nu au fost rezolvate corespunzător, și pentru fiecare caz, posibilul caracter sistemic al acestora și întinderea problemelor și mărimea sumelor de ajutor comunitar care par să fie afectate de acestea).

CONCLUZII

Fie, dacă nu au existat limitări la examinarea de control, frecvența erorilor depistate este redusă și toate problemele au fost rezolvate satisfăcător:

5. (a) În lumina examinării de control și a concluziilor oricărui control național sau din partea Comunității la care am avut acces, este opinia mea personală că declarația finală de cheltuieli prezintă corect, în toate aspectele materiale, cheltuielile făcute în concordanță cu reglementările și prevederile programului, și solicitarea făcută Comisiei pentru plata sumelor de ajutor din partea Comunității pare să fie validă.

Fie, dacă există unele limitări ale examinării de control dar frecvența erorilor nu este ridicată, sau dacă există probleme care nu au fost rezolvate satisfăcător:

5. (b) Cu excepția problemelor la care s-a făcut referire la punctul 3 și (sau) erorile/neregulile care par a nu fi fost rezolvate satisfăcător și la care s-a făcut referire la punctul 4, este opinia mea personală, bazată pe examinarea de control și pe concluziile oricărui control național sau din partea Comunității la care am avut acces, că declarația finală de cheltuieli prezintă corect, în toate aspectele materiale, cheltuielile făcute în concordanță cu reglementările și prevederile programului, și solicitarea făcută Comisiei pentru plata sumelor de ajutor din partea Comunității pare să fie validă.

Fie, dacă există limitări majore ale examinării de control sau frecvența erorilor depistate este ridicată, chiar dacă erorile/neregulile au fost rezolvate satisfăcător:

5. (c) Din cauza problemelor la care am făcut referire la punctul 3 și (sau) a frecvenței ridicate a erorilor arătate la punctul 4, nu sunt în poziția de a exprima o opinie asupra declarației finale de cheltuieli și a solicitării făcute Comisiei pentru plata sumelor de ajutor din partea Comunității.

ÎNȚELEGERE CU PRIVIRE LA NEREGULI, RECUPERAREA SUMELOR PRIMITE GREȘIT PRIN ISPA ȘI VERIFICĂRILE PE LOC

Secțiunea 1

Această înțelegere nu trebuie să afecteze aplicarea în țara beneficiară a regulilor referitoare la procedurile penale sau cooperarea judiciară între țările beneficiare sau între Comisie și țările beneficiare cu privire la problemele penale.

Secțiunea 2

- (1) Țările beneficiare trebuie să comunice Comisiei în 3 luni de la data intrării în vigoare a Memorandumului de finanțare:
 - prevederile stabilite de lege, reglementările sau acțiunile administrative pentru aplicanții măsurilor asistate prin ISPA;
 - lista autorităților și organismelor responsabile cu aplicarea Măsurii, principalele prevederi referitoare la rolul și funcționarea acestor autorități și organisme și la procedurile pentru aplicarea cărora sunt responsabile.
- (2) Țările beneficiare trebuie să comunice imediat Comisiei orice amendamente la informațiile furnizate prin îndeplinirea paragrafului 1.
- (3) Comisia trebuie să studieze comunicările făcute de către țările beneficiare și trebuie să le informeze asupra concluziilor pe care intenționează să le tragă din acest moment. Trebuie să rămână în contact cu acestea cât este necesar pentru îndeplinirea prevederilor acestei Secțiuni.

Secțiunea 3

“Neregulă” înseamnă orice încălcare a prevederilor Memorandumului de finanțare rezultând dintr-o acțiune sau omisiune a unui operator economic, care are, sau a avut ca efect prejudicierea bugetului general al Comunității și/sau a legilor naționale relevante sau o grupă de cheltuieli nejustificată.

Secțiunea 4

- (1) În timpul celor 2 luni după sfârșitul fiecărui trimestru, țările beneficiare trebuie să raporteze Comisiei, Oficiului European anti-fraudă, orice nereguli care au fost subiectul inițierii unor investigații administrative sau judiciare.

Pentru aceasta trebuie, pe cât posibil, să dea detalii privind:

- detalii privind Măsura asistată prin ISPA;
- prevederile care au fost încălcate, natura și suma cheltuielilor; în cazurile în care nu s-a efectuat nici o plată, sumele care ar fi fost greșit plătite dacă nu s-ar fi descoperit neregulile, cu excepția cazurilor când eroarea sau neglijența este descoperită înaintea plății și nu conduce la pedepse administrative sau judiciare;
- suma totală și distribuția acestora între diferitele surse de finanțare;
- perioada în care, sau momentul în care, neregula a fost comisă;
- practicile folosite pentru comiterea neregulii;
- felul în care a fost descoperită neregula;
- autoritățile naționale sau organismele care au întocmit raportul oficial cu privire la nereguli;
- consecințele financiare, suspendarea, dacă este cazul, a plăților și posibilitățile de recuperare;
- data și sursa primei informații care a dus la suspiciunea că se comite o neregulă, data la care a fost întocmit raportul oficial privind neregula, și unde este cazul, țara beneficiară și terțele țări implicate;
- identitatea oricăror persoane fizice sau juridice implicate, exceptând cazurile în care asemenea informații nu au relevanță în combaterea neregulilor din cauza caracterului neregulilor în cauză.

- (2) Unde unele din informațiile menționate la paragraful 1, și în particular cele care privesc practicile folosite în comiterea neregulilor și maniera în care acestea au fost descoperite nu sunt disponibile, țările beneficiare trebuie, pe cât posibil, să furnizeze informațiile lipsă când înaintează Comisiei următoarele raporte trimestriale privind neregulile.

- (3) Dacă reglementările naționale prevăd confidențialitatea investigațiilor, comunicarea informațiilor trebuie să fie subiectul unei autorizări din partea unei instanțe judecătorești competente.

Secțiunea 5

Fiecare țară beneficiară trebuie să raporteze Comisiei și, unde este necesar, statelor membre implicate, orice nereguli descoperite sau presupuse a fi existat, atunci când este de temut că:

- Acestea pot avea foarte rapid repercusiuni în afara teritoriului său și/sau
- Arată că un nou mal-practice a fost implicat (folosit)

Secțiunea 6

În timpul celor 2 luni după sfârșitul fiecărui trimestru, țările beneficiare trebuie să informeze Comisia, cu referire la orice alt raport anterior întocmit sub Secțiunea 4, despre procedurile instituite ca urmare a neregulilor notificate anterior și a schimbărilor importante care rezultă din aceasta, incluzând:

- sumele care au fost sau se așteaptă a fi recuperate;
- măsurile interimare luate de țara beneficiară pentru asigurarea recuperării sumelor plătite greșit;
- procedurile judiciare sau administrative instituite în vederea recuperării sumelor greșit plătite și pentru impunerea sancțiunilor;
- motivele în cazul suspendării procedurilor de recuperare; pe cât posibil, Comisia trebuie notificată înainte de luarea deciziei;
- orice suspendări a acuzărilor judiciare.

Țările beneficiare trebuie să notifice Comisiei asupra deciziilor administrative sau judiciare sau asupra principalelor motive privind suspendarea acestor proceduri.

Secțiunea 7

Dacă nu există nereguli de raportat în perioada de referință, țările beneficiare trebuie să informeze Comisia despre acest lucru în aceeași limită de timp stabilită în Secțiunea 4 (1).

Secțiunea 8

Atunci când autoritățile competente din țara beneficiară decid, la cererea expresă a Comisiei, să inițieze sau să continue procedurile legale în vederea recuperării sumelor greșit plătite, Comisia poate să decidă să ramburseze țării beneficiare, total sau parțial, costurile legale și costurile care decurg direct din procedurile legale, la prezentarea probelor documentare, chiar dacă procedurile nu au avut succes.

Secțiunea 9

- 1) Comisia trebuie să păstreze contacte corespunzătoare cu țara beneficiară în scopul suplimentării informațiilor furnizate despre neregulile la care se face referire în Secțiunea 4, la procedurile menționate în Secțiunea 6 și, în particular, la posibilitatea de recuperare.
- 2) Independent de contactele menționate în paragraful 1, Comisia trebuie să informeze țările beneficiare atunci când natura neregulii este de asemenea manieră încât sugerează că practici similare sau identice pot apărea în alte țări beneficiare.

- 3) Comisia trebuie să organizeze pentru reprezentanții țărilor beneficiare întâlniri de informare la nivelul Comunității, pentru a examina împreună cu aceștia informațiile obținute conform Secțiunilor 4, 5 și 6, și paragrafului 1 din această Secțiune, în special cu privire la învățămintele care trebuie trase în viitor referitoare la nereguli, la măsurile de prevenire și la procedurile legale.
- 4) La cererea unei țări beneficiare sau a Comisiei, țările beneficiare și Comisia trebuie să se consulte în scopul eliminării oricărei fisuri care prejudiciază interesele Comisiei, care devine evidentă în timpul îndeplinirii prevederilor în vigoare.

Secțiunea 10

Comisia trebuie să informeze cu regularitate țările beneficiare, în cadrul convenției de prevenire a fraudelor, despre ordinul de mărime al fondurilor implicate în neregulile care au fost descoperite și despre categoriile de nereguli, împărțite pe tipuri și pe sume (valoric).

Secțiunea 11

- (1) Țările beneficiare și Comisia trebuie să ia toate precauțiile necesare pentru a se asigura că informațiile pe care le schimbă rămân confidențiale.
- (2) Informațiile la care se face referire în această Înțelegere nu pot fi trimise în particular altor persoane decât celor din țările beneficiare sau din cadrul instituțiilor Comunitare care au, conform atribuțiilor lor, acces la acestea, decât dacă țările beneficiare care le furnizează au specificat în mod expres aceasta.
- (3) Numele persoanelor fizice sau juridice pot fi dezvăluite altor țări beneficiare sau instituții Comunitare numai dacă aceasta este necesară pentru prevenirea sau pedepsirea unei nereguli sau pentru a stabili dacă o presupusă neregulă a avut loc.
- (4) Informațiile comunicate sau obținute în orice mod, potrivit acestei Înțelegeri, vor fi supuse confidențialității profesionale și vor fi protejate în același mod în care informații similare sunt protejate de legislația națională a țărilor beneficiare care le primesc și de către prevederile corespondente aplicabile instituțiilor Comunității.
În plus, aceste informații nu pot fi folosite în alt scop decât cel prevăzut în prezenta Înțelegere, decât dacă autoritățile care le-au furnizat și-au dat acordul expres, și cu condiția ca prevederile în vigoare în țările beneficiare în care se găsește autoritatea receptoare să nu interzică asemenea comunicare sau folosire.
- (5) Paragrafele de la 1 la 4 nu împiedică folosirea, în orice acțiune legală sau procedură instituită ulterior pentru neconcordanța cu regulile Comunității în domeniul ajutoarelor de preaderare, a informațiilor obținute conform acestei Înțelegeri.

Autoritatea competentă din țările beneficiare care a furnizat aceste informații trebuie informată dinainte de asemenea folosire.

- (6) Când o țară beneficiară notifică Comisia că o persoană fizică sau juridică, al cărui nume a fost comunicat Comisiei conform prezentei Înțelegeri, în urma anchetei ulterioare, se dovedește a nu fi fost implicată în nici o neregulă, Comisia trebuie în continuare să informeze pe toți aceia cărora le-a dezvăluit numele, conform prezentei Înțelegeri, asupra acelui fapt. Aceste asemenea persoane nu trebuie, după aceea, să mai fie tratate, în virtutea notificărilor anterioare, ca persoane implicate în neregula în vedere.

Secțiunea 12

Sumele recuperate trebuie distribuite între țările beneficiare și Comisie în conformitate cu ratele de cofinanțare, proporțional cu cheltuielile deja făcute de acestea.

Secțiunea 13

Verificările pe loc și inspecțiile efectuate pentru protejarea intereselor financiare ale Comunității împotriva neregulilor, așa cum sunt definite în Secțiunea 3, trebuie pregătite și conduse de către Comisie în strânsă cooperare cu autoritățile competente din țările beneficiare, care vor fi notificate în timp util despre obiectul și scopul verificărilor și inspecțiilor menționate în această Anexă, astfel încât autoritățile să poată acorda tot sprijinul necesar. În acest scop, oficialii țării beneficiare implicate pot participa la verificările și inspecțiile pe loc.

În plus, dacă țara beneficiară implicată dorește, verificările și inspecțiile pe loc pot fi efectuate împreună de către Comisie și autoritățile competente ale țării beneficiare.

Secțiunea 14

Verificările și inspecțiile pe loc trebuie efectuate de către Comisie asupra operatorilor economici, respectiv asupra persoanelor fizice sau juridice, sau asupra altor organisme naționale cărora le este atribuită putere legală, dacă există motive să se creadă că au fost comise neregularități.

Pentru a facilita efectuarea de către Comisie a acestor verificări și inspecții, operatorilor economici trebuie să le fie solicitată o garantare a accesului la premisele, terenul, mijloacele de transport sau alte domenii, folosite în scopuri de afaceri.

Când este strict necesar pentru a stabili unde și dacă neregulile există, Comisia poate efectua verificări și inspecții la alți operatori economici implicați, pentru a avea acces la informațiile pertinente deținute de acești operatori despre faptele care fac subiectul verificărilor și inspecțiilor pe loc.

Secțiunea 15

- (1) Verificările și inspecțiile pe loc trebuie efectuate în baza responsabilității și autorității Comisiei de către oficialii sau alți angajați ai acesteia, împuterniciți corespunzător în baza regulamentelor relevante ale Comisiei și numiți de aici înainte “inspectorii Comisiei”. Persoanele puse la dispoziția Comisiei de către țara beneficiară ca experți naționali secundanți, pot asista la aceste verificări și inspecții.

Inspectorii Comisiei își vor exercita puterea pe baza unei autorizații care le atestă identitatea și poziția, împreună cu un document care să indice subiectul și scopul verificării și inspecției pe loc.

Conform legii Comunitare aplicabile, este necesar ca ei să corespundă regulilor de procedură stabilite de legele țării beneficiare implicate.

- (2) Sub rezerva înțelegerii cu țara beneficiară, Comisia poate cere asistența oficialilor din țările beneficiare ca observatori și poate apela la alte organisme care activează sub responsabilitatea sa, să acorde asistență tehnică.

Comisia trebuie să se asigure că toți sus-menționații oficiali și organisme prezintă toate garanțiile cu privire la competența tehnică, independență și respectarea secretului profesional.

Secțiunea 16

- (1) Inspectorii Comisiei trebuie să aibă acces, în aceleași condiții cu inspectorii administrației naționale și în conformitate cu legislația națională, la toate informațiile și documentațiile despre operațiile implicate, care sunt necesare pentru desfășurarea corespunzătoare a inspecțiilor pe loc. Aceștia se pot folosi de toate facilitățile de inspecție ca și inspectorii administrației naționale și pot copia în particular documentele relevante.

Verificările și inspecțiile pe loc pot privi, în particular:

- registre și documente profesionale cum ar fi facturi, liste de termene și condiții, scăpări de plată, declarații ale materialelor folosite și ale muncii efectuate, documente bancare păstrate de operatorii economici, date computerizate;
- sistemele și metodele de producție, ambalare și expediere;
- verificări fizice privind natura și cantitatea bunurilor sau operațiilor finalizate;
- prelevarea și verificarea de mostre;
- progresul lucrărilor și investițiilor pentru care s-a acordat finanțarea și utilizarea investițiilor finalizate;
- documente contabile și bugetare;
- implementarea tehnică și financiară a proiectelor subsidiare.

- (2) Unde este cazul, este în sarcina țării beneficiare, la cererea Comisiei, să ia toate măsurile de precauție corespunzătoare, în conformitate cu legislația națională, în special pentru protejarea probelor.

Secțiunea 17

- (1) Informațiile comunicate sau obținute în orice fel, conform prevederilor acestei Anexa, sunt acoperite de secretul profesional și sunt protejate în același mod în care informațiile similare sunt protejate de către legislația națională a țării beneficiare care le primește și de către prevederile corespondente aplicabile instituțiilor Comunitare.

Asemenea informații nu pot fi comunicate altor persoane în afara celor din instituțiile Comunității sau din țările beneficiare a căror funcție necesită cunoașterea lor și nici nu pot fi folosite de către instituțiile Comunității în alte scopuri decât cele de asigurarea unei protecții eficiente a intereselor financiare ale Comunității în toate țările beneficiare. Când o țară beneficiară intenționează să folosească în alte scopuri informațiile obținute de oficialii care participă sub autoritatea sa ca observatori la verificările și inspecțiile pe loc, trebuie să ceară aprobarea țării beneficiare de unde informația respectivă a fost obținută.

- (2) Comisia trebuie să raporteze în cel mai scurt timp posibil, către autoritățile competente ale țării pe teritoriul căreia au fost efectuate verificările și inspecțiile pe loc, despre orice fapt sau suspiciune legată de o neregulă pe care a aflat-o în cursul verificării sau inspecției pe loc. În orice moment, Comisiei i se va putea cere să informeze mai sus-menționata autoritate despre rezultatele unor asemenea verificări și inspecții.
- (3) Inspectorii Comisiei trebuie să se asigure că la întocmirea rapoartelor lor se țin seama de cerințele procedurale specificate în legislația națională a țării beneficiare implicate. Documentele materiale și probatoare specificate în Anexa 16 trebuie anexate la rapoartele menționate. Rapoartele astfel întocmite trebuie să fie folosite ca probe (admisibile) în procedurile administrative sau juridice ale țării beneficiare în care folosirea lor se dovedește necesară, în același mod și în aceleași condiții ca și rapoartele întocmite de inspectorii administrației naționale. Acestea trebuie să fie subiectul aceluiași reguli de evaluare ca acelea aplicabile rapoartelor administrative întocmite de inspectorii administrației naționale și vor avea aceeași valoare ca acestea. Când o inspecție este desfășurată împreună, inspectorii naționali care au luat parte la operație vor fi rugați să contrasemneze raportul întocmit de către inspectorii Comisiei.

Secțiunea 18

Când operatorii economici la care se face referire în Secțiunea 14, se opun unei verificări sau inspecții pe loc, țara beneficiară implicată, acționând în conformitate cu regulile naționale, trebuie să acorde inspectorilor Comisiei sprijinul necesar pentru a le permite acestora să își îndeplinească sarcinile de verificare sau inspecție pe loc.

Este de datoria țării beneficiare să ia toate măsurile necesare în conformitate cu legislația națională.

CERINȚELE DE INFORMARE ȘI PUBLICITATE

Regulile stabilite în Anexa III.6 (paginile 47 la 52) referitoare la informare și publicitate au încă un caracter provizoriu. De aceea, regulile consimțite în acest Memorandum de finanțare nu impun regulile care vor fi aplicate altor măsuri care beneficiază de asistență financiară ISPA.

CERINȚELE DE INFORMARE ȘI PUBLICITATE

REGULILE PRIVIND DETALIILE ÎNȚELEGERII DE INFORMARE ȘI PUBLICITATE

1. Obiectivele și scopul

Măsurile de informare și publicitate privind asistența acordată prin ISPA au ca scop:

- să mărească conștientizarea și transparența publică față de activitățile Comunității Europene;
- să informeze potențialii beneficiari și organizațiile profesionale despre posibilitățile ISPA;

Informarea și publicitatea trebuie să privească toate proiectele pentru care ISPA asigură asistență financiară. Ținta măsurilor de informare și publicitate este de a informa publicul general și, de asemenea, potențialii beneficiari, inclusiv:

- autoritățile regionale, locale sau publice;
- partenerii sociali și economici;
- organizațiile neguvernamentale;
- operatorii și promotorii de proiect;
- orice alte părți interesate

de oportunitățile oferite de ISPA.

2. Principii generale

Organismele responsabile cu implementarea proiectelor ISPA (denumite aici și în continuare ca “organisme responsabile”) sunt răspunzătoare pentru toate măsurile de publicitate imediate. Publicitatea trebuie condusă în cooperare cu departamentele Comisiei, care vor fi informate de măsurile luate în acest scop.

Organismul responsabil trebuie să ia toate măsurile administrative necesare pentru a asigura aplicarea efectivă a acestor aranjamente și să colaboreze cu departamentele Comisiei.

Măsurile de informare și publicitate trebuie luate în timp util, imediat după ce asistența ISPA este aprobată. Comisia își rezervă dreptul să inițieze procedura de restrângere, suspendare sau anulare a asistenței ISPA, dacă țara beneficiară nu își îndeplinește obligațiile stabilite în prezenta Anexă.

3. *Îndrumări privind activitățile de informare și publicitate*

În afara regulilor detaliate stabilite la punctul 4, următoarele principii trebuie aplicate în conformitate cu toate măsurile de informare și publicitate:

3.1. Media

Organismul responsabil trebuie să informeze media în cel mai corespunzător mod despre acțiunile cofinanțate prin ISPA. Participarea Comunității Europene va fi reflectată exact în aceste informări.

Pentru aceasta, lansarea formală a proiectelor și fazele importante ale implementării lor vor face subiectul unor măsuri de informare, în special în mijloacele media regionale (presă, radio și televiziune). Trebuie asigurată o colaborare corespunzătoare cu Delegațiile Comisiei în țările beneficiare implicate.

3.2. Acțiunile de informare

Organizarea acțiunilor de informare cum ar fi conferințe, seminarii, târguri și expoziții legate de implementarea proiectelor parțial finanțate prin ISPA trebuie să menționeze explicit participarea Comunității Europene. Trebuie să se beneficieze de această oportunitate pentru a se expune steagul Comunității Europene în sălile de conferință și emblema Comunității Europene pe documente. Delegațiile Comisiei în țările beneficiare trebuie să sprijine, dacă este necesar, organizarea și desfășurarea unor asemenea evenimente.

3.3. Material informativ

Publicațiile (cum ar fi broșuri și prospecte) despre proiecte sau măsuri similare trebuie să conțină pe copertă o indicație clară a emblemei Comunității Europene când se folosește și o emblemă națională, regională sau locală.

Când publicația include o prefată, aceasta trebuie semnată atât de persoana responsabilă din țara beneficiară cât și, din partea Comisiei, de Membrul Comisiei responsabil sau de către un reprezentant desemnat, pentru a asigura faptul că participarea Comunității Europene este clară. Aceste publicații trebuie să facă referiri la organisme responsabile pentru informarea părților interesate.

Principiile sus-menționate se vor aplica de asemenea și materialelor audio-vizuale sau de pe paginile web.

4. *Obligații ale țărilor beneficiare*

Informarea și publicitatea trebuie să facă obiectul unui șir coerent de măsuri definite de către organismul responsabil în colaborare cu Comisia, pe durata proiectului. Țările beneficiare trebuie să se asigure că reprezentanții Comisiei, inclusiv Delegațiile sale sunt corect implicate în cele mai importante activități legate de ISPA.

Când proiectele sunt implementate, organismul responsabil trebuie să ia următoarele măsuri care să indice participarea ISPA în proiectele menționate:

a) Informarea referitoare la proiect

Măsurile de informare și publicitate prompte trebuie luate pentru a conștientiza publicul general de asistența acordată de Comunitatea Europeană prin ISPA. Organismul responsabil trebuie să publice conținutul proiectelor în cea mai adecvată formă și să se asigure că asemenea documente sunt difuzate către media locală și regională și să le țină la dispoziția părților interesate. Măsurile prompte vor include:

- plăci de avizare ridicate la locul lucrărilor;
- plăci comemorative permanente pentru infrastructurile accesibile publicului general

ambele fiind instalate în conformitate cu aranjamentele speciale privind informarea pe teren, detaliate mai jos.

b) Informații generale referitoare la ISPA

În plus față de punctul (a), organismul responsabil, împreună cu Coordonatorul Național ISPA, este responsabil pentru difuzarea regulată a informațiilor generale despre asistența ISPA alocată țărilor lor, subliniind implementarea proiectelor și rezultatele obținute. Această informare generală trebuie să aibă loc cel puțin o dată pe an și să fie făcută disponibilă Comisiei pentru raportul anual. Informarea va avea forma unor broșuri de interes general, material profesional audio-video (de exemplu videoclip) și conferințe de înștiințare la un nivel corespunzător. Informarea trebuie să grupeze proiectele după natura lor și/sau să se focalizeze pe proiectele de interes relevant. Trebuie actualizată anual și transmisă către televiziunile sau posturile de radio naționale și regionale, către Comisie și, la cerere, către alte părți interesate, așa cum sunt definite în paragraful 1.

5. Activitatea Comitetelor de Monitorizare

Comitetele de Monitorizare trebuie să se asigure că există informații adecvate cu privire la activitatea lor. În acest scop, fiecare Comitet de Monitorizare trebuie să informeze media, cât de des consideră necesar, despre progresul proiectului(elor) pentru care sunt responsabile. Președintele va fi responsabil pentru contactele cu media și va fi asistat de către reprezentanții Comisiei.

Pregătirile corespunzătoare vor fi făcute de asemenea în colaborare cu Comisia și cu Delegațiile acesteia în țările beneficiare, atunci când au loc evenimente importante cum ar fi întâlniri la nivel înalt sau inaugurări.

Reprezentanții Comisiei în Comitetele de Monitorizare, în colaborare cu organismele responsabile, vor asigura concordanța cu prevederile adoptate privind publicitatea, în special acelea care privesc plăcile de avizare și plăcile comemorative (vezi prevederile de mai jos).

Măsurile de informare și publicitate și probele adecvate, cum sunt fotografiile, trebuie să fie înmânate Președintelui de către organismul responsabil. Copii ale unor asemenea materiale vor fi transmise Comisiei.

Președintele Comitetelor trebuie să înainteze Comisiei toate informațiile necesare a se avea în vedere la întocmirea raportului anual al acesteia.

6. Prevederi finale

Organismul responsabil poate, în orice moment, să desfășoare acțiuni suplimentare pe care le consideră necesare.

Acesta trebuie să consulte Comisia și să o informeze despre inițiativele pe care le are în așa fel încât Comisia să poată participa corespunzător la îndeplinirea acestora.

Pentru a facilita implementarea acestor prevederi, Comisia, prin Delegația sa la locul de desfășurare, va asigura asistență sub forma unui manual care va fi întocmit în limba națională. Acesta va conține îndrumări detaliate în formă electronică (CD-ROM) și va fi disponibil, la cererea contractanților, la organismul responsabil sau la Coordonatorul Național ISPA.

Măsuri speciale privind plăcile de avizare și pe cele comemorative

Pentru a asigura vizibilitatea proiectelor ISPA, țările beneficiare se vor asigura că sunt îndeplinite următoarele măsuri de informare și publicitate:

1. Plăcile de avizare

Plăcile de avizare vor fi ridicate la locul de desfășurare a lucrărilor pentru proiectele asistate prin ISPA. Asemenea plăci de avizare trebuie să cuprindă un spațiu rezervat indicațiilor privind participarea Comunității Europene.

Plăcile de avizare trebuie să aibă o dimensiune potrivită cu scala operațiunilor desfășurate.

Selecția plăcii de avizare rezervată Comunității Europene trebuie să îndeplinească următoarele criterii:

- trebuie să ocupe cel puțin 50 % din suprafața totală a plăcii de avizare;
- trebuie să poarte emblema standard a Comunității Europene și să cuprindă textul următor, așa cum este prezentat în tabelul atașat.

Atunci când organismul responsabil nu ridică propria sa placă de avizare care să anunțe implicarea acestuia în finanțarea proiectului, asistența acordată de Comunitatea Europeană trebuie anunțată pe o placă de avizare specială. În asemenea cazuri, prevederile sus-menționate referitoare la partea Comisiei Europene se aplică prin analogie.

Plăcile de avizare trebuie înlăturate nu mai târziu de 6 luni de la data finalizării lucrărilor și înlocuită de o placă comemorativă, în conformitate cu prevederile de la punctul 2.

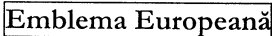
2. Plăcile comemorative

Plăci comemorative permanente trebuie plasate pe teren, și trebuie să fie accesibile publicului general. În afara emblemei Comunității Europene asemenea plăci trebuie să menționeze contribuția Comunității Europene la proiect.

Trebuie folosit textul următor ca model pentru conținutul cerut:

“Acest proiect a fost cofinanțat cu % de către Comunitatea Europeană. La finalul lucrării în (se menționează anul), costul total al proiectului a fost de (moneda națională), și contribuția totală a Comunității Europene a fost de (moneda națională).”

= EXEMPLU =

Titlul proiectului Localizarea			
	Finanțat de:		
	Uniunea Europeană (grant)	 Euro	 (moneda națională)
	IFI (împrumut)	 Euro	 (moneda națională)
			 (moneda națională)
Autoritatea de implementare:	{Ministerul...} {Agenția...}		
Beneficiar:	{Numele beneficiarului}		
Supervizare și management:	{Numele firmei}		
Contractant:	{Numele contractantului}		